

TIETÄJÄ 1912

Toimittajalta.

(*Pekka Ervast*)

Tammikuu, s. 4-11

Onnellista uuden vuoden jatkoa toivoo Tietäjä kaikille arvoisille avustajilleen, ystävilleen ja lukijoilleen! Tuokoon runsaasti henkistä ja aineellista siunausta mukanaan vuosi 1912!

*

Käytän samalla tätä tilaisuutta hyväkseni kiittäkseni lukuisia ystäviäni, jotka läheltä ja kaukaa, maitten ja merien takaa, ovat muistaneet minua ja työtäni onnen toivotuksillaan alkavan vuoden johdosta. Sydämellinen kiitokseni heille! Soisin, että minulla olisi kykyjä ja voimia loppumattomiin, että todella voisin tehdä Suomen kansalle sitä palvelusta, jota haluaisin tehdä. On mielestäni merkillistä, että jo eläessäni saan niin paljon myötätuntoa osakseni ja saan nähdä näin paljon tuloksia työstäni. Tietysti ansio on teosofian eikä minun, mutta se onkin juuri ajan merkkiä, että teosofia otetaan semmoisella suosiolla vastaan. Meidän kansamme kaipaa teosofiaa. Ulkomailla parhaasta päästä „yläluokkalaiset” omaksuvat teosofisen maailmankatsomuksen, mutta Suomen kansan syviin riveihin on syntynyt ja syntyy yhä sieluja, kyllin vanhoja ja kyllin kokeneita, että kaipaavat suurempaa valoa ja enemmän totuutta kuin materialismi tai teologia kykenee antamaan. Nämä jalot sielut vetävät luoksansa teosofian valon, syttyvät siitä tuleen ja valaisevat sitten puolestaan ympäristöään, sytyttäen sielun toisensa perästä. Näin teosofia leviää ja elämän riemu sen mukana vastustamattomalla voimalla. Ja minulle, pienelle, mitättömälle, joka näkymättömän Isän armosta sain ensimmäisen tulen sytyttää, tuodaan tuhatkertaisena ilona ja onnena takaisin ne kyyneleet, jotka vuodatin, ne huokaukset, jotka rinnastani nousivat, kun yksin etsin Jumalaa ja yksin totuuden nähtyäni tunsin velvollisuudekseni siitä kansalleni kertoa.

*

Eräsikin ystävä lausuttuaan kauniita kiitoksen sanoja jatkaa kirjeessään näin: „Mutta paljon on vielä pimeyttä – mitä meidän on tehtävä? Vihan ja pahuuden pesiä on välttämättä puhdistettava, sillä kuinka Kristusta voidaan vastaanottaa semmoisessa pimeyden ilmapiirissä? Vetoan teihin, jolla on kykyä miettiä apukeinoja. Jotakin on tehtävä harhaan menevien veljiemme puolesta, emmehän voi jättää heitä rakkauden maagillisen piirin ulkopuolelle. Emme voi heitä karkottaa n. k. sosialismista, mutta voimme esittää korkeammanlaatuista sosialismia, joka perustuu henkiselle pohjalle. Täällä maaseudulla etenkin olisi työtä tarpeen. Yhtä mittaa saamme nähdä tapauksia, jotka todistavat sanomatonta raakuutta, pilkkaa ja murhanhalua, – pitääkö siten jatkaa? Eikö meidän maassamme ole nuorukaisia, kyllin uljaita, voimakkaita ja rakkautta uhkuvia, että lähtisivät ulos maille saarnaamaan epäitsekkyyden sosialismia? Tämä on työala, jota ei mitenkään saa jättää syrjään, jos tahdomme toimia tulevan Kristuksen puolesta. Syvästi liikuttaa meitä se ääretön tietämättömyys ja avuttomuus, mikä kaikkialla vallitsee alemman työkansan keskuudessa . . . Moite ei mitään saa aikaan, pikainen apu on tarpeen. Silloin tällöin olen antanut teosofisia kirjoja työväen yhdistyksen kirjastoon, mutta tämä on liian hidas toimimistapa, vaikka sitä on koetettava. Jos olette jotain kirjottanut korkeammasta sosialismista, olisi hyvä antaa sekin kirja kirjastoon, mutta puhutulla sanalla olisi kyllä suurin vaikutus . . .”

Näitä rivejä ei ole kirjottanut mikään „ylellisyydessä elävä yläluokkalainen”, vaan muuan iäkäs henkilö, joka on paljon elämässä kokenut ja viettää aikansa sangen pienissä ja ahtaissa oloissa. Mitä nyt hänen kysymykseensä ja avunhuutoonsa vastaisin? Että olen ajatellut ja ajattelen niitä asioita. Ja lisäksi vielä, etten ajattele ainoastaan „alemman kansan” raakuutta ja tietämättömyyttä, vaan myös „ylempien” henkistä laiskuutta ja itsekkyyttä. Tätä kaikkea olen paljon ajatellut, ja ehkä minulla olisi jotakin siitä sanottavaa. Niin, jos totta puhun, rukoilen tällä hetkellä jumalaltani voimaa ja kykyä, että saisin suoritetuksi erään työn, joka sydämelläni lepää ja josta uskon, että kansalleni olisi apua. Jos profeetta olisin, sanoisin, ettei aikaa ole enää kovin pitkältä. Suomen kansa on nykyään tietämättään koetuksen alainen. Muutama vuosi vielä, ja tili on tehtävä Karman herroille. Sen tilin laadusta riippuu sitten Suomen tulevaisuus. Sentähden korotan minäkin ääneni ja huudan: työhön kaikki, jotka työhön kykenevät!

*

Edessäni on pöydällä V. H. V:n vaatimattoman näköinen kirja: *Kristinuskon alkuperäinen oppi elämästä ja kuolemasta. I Kristuksen opin ydin.* Tämä on V. H. V:n esikoisteos, ja tietenkin jokainen teosofi on sen uteliaisuudella lukenut. Niin olen minäkin tehnyt, sekä käsikirjotuksena että painettuna. Se kirja ansaitseekin lukemista. Se viehättää ja se opettaa. Kuinka elävänä astuu silmäimme eteen tuo merkillinen historiallinen aika, jolloin ihmiset tietämättään odottivat Kristuksen tuloa, kuinka elävänä niinikään se myöhempi aika, jolloin Kristus oli tullut ja mennyt ja ihmiskunnan toivo toteutunut! Sen kuvan on piirtänyt käsi, jonka kosketus on lempeä, jonka puristus on ymmärtämystä täynnä. Ei pitäisi tätä kirjaa lukiessaan kenenkään loukkaantua, ei uskovaisen eikä materialistin. Jokaisen sieluntila on myötätunnolla kuvattu ja järkipäisen selvästi näytetään, millä tavalla Kristuksen tulo oli avuksi niin toisille kuin toisille. Kirja ei kuitenkaan ole yksistään historiallinen kuvaus. Sen tarkoitus on paljon korkeampi ja laajempi. Tekijä on itse asiassa ottanut suuren työn suorittaakseen. Kirjassa, joka tulee sisältämään viisi osaa, joista käsillä oleva julkaisu on ensimmäinen, hän juurta jaksain tutkii, mikä kristinuskon alkuperäinen oppi on elämästä ja kuolemasta. Laaja on hänen suunnitelmansa. Seuraavissa osissa hän aikoo puhua Jeesuksen vertauksista ja näyttää, raamattu ja kirkkoisät kädessään, että kristinuskon alussa opetti jälleensyntymistäkin, ja myös käsitellä Paavalin tietoviisautta ja kirkon oppia. Tässä ensimmäisessä osassa V. H. V. esittää Kristuksen opin ytimen, nim. sen opin elämästä ja kuolemasta, jota Kristus kaikille julisti. Hän tulee yhtä yksinkertaisessa kuin loogillisen sitovassa esityksessään samoihin johtopäätöksiin kuin Leo Tolstoi, mutta V. H. V. lähtee toisista edellytyksistä ja hänen todistelunsa on toinen kuin Tolstoin. Osoitettuaan ensin pitkässä alkulauseessa, kuinka vailla tietoa ihmiset yleensä ovat elämän tosi kysymyksistä, hän näyttää, että tieto elämän ja kuoleman salaisuudesta on ainoa, joka voi meidät onnettomuudesta pelastaa, ja sitten aivan kuin kädestä taluttaen hän Kristuksen esimerkillä osottaa, mikä tieto on jokaisen ihmisen saavutettavissa. Tyytyväisenä laskee kirjan kädestään, kun on sen lukenut. Minä soisin puolestani, että kaikki papit ja teologit sitä tutkisivat. Kellä on senlaatuinen tuttava, hän lahjottakoon sille V. H. V:n kirjan. Emme voi odottaa täydellistä muutosta parempaan päin Suomessa, ellei kirkko ja papisto tulee mukaan. On aivan välttämätöntä, että

jumaluusoppineet heräävät. Tolstoi on puhunut Venäjällä – Järnefelt meillä. Ei kummallakaan ole ollut suurta menestystä kirkollisella taholla. Saa nähdä, mitä teosofia voi.

*

Kirjoistamme puhuessa muistuu mieleen se äänettömyys, jolla sanomalehdet yleensä kohtelevat niitä. En siitä ole pahoillani, sillä hiljaisuudessa teosofinen maailmankatsomuksemme iskee syvempiä juuria kansamme sydämessä. Mutta joskus odottaisi lehtien puhuvan, kun se olisi asialle eduksi. Voisi luulla, ettei maailma tiedä meidän kirjoistamme mitään, ellei tietäisi, että niitä ostetaan, ja ellei yksityisesti niistä puhuttaisi ja kirjojettaisi.

Olenko nyt liian uskalias, jos toistan tähän, mitä eräs lukija on kirjottanut kirjasta „Suuret uskonnot“?

„Miten ihana kirja! On ollut niin ihanaa ajatuksissaan kuulla tekijän luennoitsevan ja tuntea, kuinka näköala laajenee, kirkastuu. Vaikka niillä tiedemiehillä onkin tietoja asioista, niin eiväthän he osaa nähdä niiden asioiden tarkotusta ja sommitella yhteen sopusointuista kokonaisuutta. Mutta kun tulee ihminen, jolla on rakkautta, niin hän osaakin koota kaiken hyvän silmiemme eteen ja näyttää, kuinka kaikki on sopusointua, kuinka kaikkialla on jumalat läsnä . . . Ihanaa on ollut kirjaa lukea. Niin paljon kaunista siinä on ymmärtänyt ja saanut . . .”

*

Vielä kirjallisuudesta. Ranskan teosofinen päämaja on lähettänyt minulle seuraavan kiertokirjeen Tietäjässä julkaistavaksi.

Kansainvälisen kilpailun

Auvar-d-palkinnosta 1912 toimeenpanee Ranskan Teosofinen Seura. Tämä kirjallinen kilpailu alkaa tammikuun 1 p:nä 1912 ja on avoinna ainoastaan Teosofisen Seuran jäsenille.

Palkinto on 1,000 franc'ia.

Palkintolautakuntaan tulee kuulumaan 14 Teosofisen Seuran jäsentä, joiden nimiä ei julkaista. Kilpailun aineena on:

Altruismi (ihmisrakkaus) eli teosofia elettyinä.

Aine on käsiteltävä kirjoituksessa, joka sisältää noin 130 á 150 tuhatta sanaa painettuna 50 á 70 sivua (ranskalaista) 18-kokoa.

Palkinto jaetaan joulukuun 31 p:nä 1912. Kilpailu päättyy kirjoitusten lähettämisen suhteen elokuun 1 p:nä 1912; tämä koskee Ranskaa, Euroopan maita, Algeriaa, Tunisia ja Egyptiä; mutta syyskuun 1 p:nä mitä muihin maihin tulee.

Vieraskielisiä kyhäelmiä, paitsi englanninkielellä kirjoitettuja, tulee seurata ranskankielinen käännös.

Palkittu teos painetaan aikakauskirjassa *Les Annales Théosophiques*. Toiset käsikirjotukset palautetaan. Jokainen käsikirjotus on oleva varustettu tunnuslauseella, ja sama tunnuslause on oleva päällekirjotuksena sulletussa kuoressa, joka sisältää tekijän nimen ja osotteen. Kaikki lähetykset on sisäänkirjotettava. Lautakunta ei ota vastataksaan hukkuneista lähetyksistä.

Käsikirjoitukset, *selvästi kirjoitettuina tai jos mahdollista konekirjotettuina*, on lähetettävä osotteella: Société Théosophique Paris, 59, avenue de la Bourdonnais, ja merkittävä kuoreen „Prix Auvard”.

*

Kesällä kirjoitettiin Suomesta Alcyonelle ja pyydettiin lupa perustaa Itäisen Tähtien Järjestön suomalainen osasto. Kirje joutui nähtävästi hukkaan, jonka tähden uusi anomus lähetettiin syksyllä Intiaan. Nyt on saapunut vastaus Mr. George Arundale'iltä, joka on Alcyonen yksityissihteeri, ja tämä vastaus hyväksyy anomuksen. Ennen pitkää, kun muutamia muodollisuuksia vielä on suoritettu, järjestetään siis Suomeen Itäisen Tähtien Järjestön alaosasto. Suomen paikalliseksi edustajaksi tulee tohtori W. Angervo Mikkelissä ja kirjeenvaihtajasihteeriksi herra Toivo Vitikka Oulunkylässä. Lähempiä tietoja jäsenyydestä y. m. annetaan vastedes.

*

Syyt, miksikä ei meidän suomalaisista kesäkursseistamme tähän saakka vielä ole tullut mitään, ovat olleet kahta laatua: ensiksi on tiedonanto niistä tapahtunut niin myöhään, ettei osanottajia ole ehtinyt ilmottautua

tarpeellinen määrä, ja toiseksi on huomattu hankalaksi pitää niitä täälläpäin. Nämä vaikeudet on voitettavissa, jos kurssit päätetään varhemmin ja jos niitä toimeenpannaan muualla. Niinpä taasen olemme tuumineet, että teosofiset lomakurssit olisi pantava toimeen ensi kesänä juhannuksen aikaan, ja paikaksi valittaisiin joku kaunis seutu Hämeessä tai Savossa.

Tehdessään kesäsuunnitelmiaan halukkaat osanottajat siis voivat varata itselleen pari viikkoa kurseja varten juhannuksen tienoilla. Ja paikan suhteen teen seuraavan kysymyksen Tietäjän lukijoille:

Kuka tuntee semmoisen sopivan paikan Hämeessä tai Savossa, jossa olisi yksi suurempi talo päämajaksi ja pienempiä taloja toisia yövieraita varten? Järvi pitäisi olla ja veneet ja hauskoja kävelypaikkoja ja kaunista luontoa. Leipää, voita, maitoa, perunoita ja vihanneksia pitäisi olla runsaasti saatavissa. Emännän toisimme mukanaamme ja kaikki söisivät yhdessä päämajassa. Kokoukset pidettäisiin poutapäivinä ulkosalla ja sateen sattuessa päämajassa. Tilaa pitäisi olla arviolta noin 50 hengelle.

Vastauksia tähän kysymykseeni odotan osotteella „Teosofiset kesäkurssit, Äggelby”.

*

Toimittaja Jalo Kivi on kirjottanut minulle, että Spiritistin tammikuun numeroon tulee uutinen, joka koskee erään teosofisen esitelmäsiijän Juho Lehdon sangen arveluttavia teosofisia väitteitä. Tämä puhuja olisi m. m. väittänyt, että „nyt on paras liittyä Teosofiseen Seuraan, sillä mestarit perustavat uutta juurirotua ja ottavat siihen vain T. S:n jäseniä” ja „nyt kohotetaan T.S:n sisäänkirjotusmaksu 5 markkaan, ettei siihen kaikki huliganit pääsekään”. Uutinen vielä paheksuu ylisihteerin saamattomuutta, kun ei hän kiellä J. L:oa esitelmäimästä, ja sitä että „L:oa edelleenkin varustetaan teosofisella kirjallisuudella niinkuin hyväänkin lähettä”.

Minun täytyy tähän taas vastata, etten ymmärtääkseni voi mitään, jos ihmiset teosofian nimessä puhuvat järjettömiä. En tiedä millä oikeudella heitä voisi estää; Seuramme ei ole vielä saanut laillista vahvistusta. Mitä taas kirjallisuuteen tulee, olen varma, että se tekee hyvää työtään ja valaisee niitä, jotka puheista voivat saada väärinkäsityksiä.

*

Venäjän T. S:n ylisihteeri, neiti Anna Kamensky ja soittotaiteilija rouva Ounkovsky saapuvat Helsinkiin vierailulle tammikuun 18 tai 19 p:nä. 19 ja 20 p:nä pidetään kokoukset jäseniä varten Bulevardin 7:ssä klo 7 illalla; oviraha 50 p. Molemmat vieraat puhuvat ja heidän esityksiään tulkitaan. Rouva Ounkovsky sitäpaitsi soittaa. Sunnuntaina 20 p:nä on julkinen konsertti-luento klo 1 päivällä; oviraha 1 mk. Tämä on harvinainen tilaisuus tutustua suureen selvänäköiseen säveltäjään ja soittoniekkiaan, rouva Ounkovskyyn, ja teosofisissa piireissä yltympäri Eurooppaa tunnettuun ja ihailtuun venäläiseen ylisihteeriin, neiti Kamenskyyn. Molemmat puhuvat paitsi äidinkieltään saksaa, ranskaa ja englantia ja julkista luentoa varten on valittu saksankieli.

*

Pyydän, että kaikki Teosofisen Seuran jäsenet tekisivät voitavansa teosofisen kirjallisuuden ja Tietäjän hyväksi. Heidän tulisi jokaisen tilata Tietäjä ja ostaa kaikki kirjat. Elleivät itse jaksaa lunastaa Tietäjää ja kirjoja, voisivat pitää kunniavelvollisuutenaan hankkia yhden tilaajan ja myydä kappaleen kutakin kirjaa. Itse voivat lukea lainatavaraa siinä tapauksessa. Kustannusliikkeemme menestyy hyvin – kirjallisuuden menekki lisääntyy vähän vuosi vuodelta, – mutta vielä menestys perustuu suureksi osaksi yksityisten uhrautuviin ponnistuksiin. Mikseivät kaikki teosofit ottaisi ponnistuksiin osaa? Tilinteon päivänä – „viimeisenä tuomiona” – ei ole hauska, jollei kukin osaa näyttää, että hän on tehnyt, minkä on voinut. Me elämme merkillisessä ajassa, jolloin jumalat panevat arvoa melkein yksinomaan siihen työhön, jonka teemme totuuden puolesta ihmiskunnan hyväksi.

„Mitä sinä nyt vuoden alkaessa toivoisit Suomen teosofeille?” kysyi minulta muuan ääni. „Jos saan lausua julki sydämeni ajatuksen”, vastasin, „toivoisin heille suurta uskoa teosofiseen asiaamme, ja paljon intoa toimimaan sen hyväksi!”

Älkää unohtako, että meillä on „ostajien rengas” niminen järjestö, jonka jäsenet saavat uudet kirjat postivapaasti niin pian kuin ne ilmestyvät tarvitsematta lähettää rahaa kuin kerran vuodessa, tammikuussa. Liittykää ostajien renkaaseen, lähettämällä Teosofiselle Kustannusliikkeelle, os.

Åggelby, Smk. 10:– ja ilmottakaa, tahdotteko jonkun jo ilmestyneistä kirjoistamme.

Helmikuu, s. 57-61

Olimme joukko teosofeja koolla ja keskustelimme kysymyksestä, joka monen syrjäisen mielestä olisi leimannut meidät vähäjärkisiksi lievimmin sanoen. Keskustelimme näet siitä, onko Suomen kansa sydämessään pakanallinen vaiko kristillinen, ja yksimielisesti tulimme siihen johtopäätökseen, että kansamme on pakanallinen. Koska tämä loppupäätös meitä kaikkia suuresti ilahdutti – sana „pakanallinen” kun meidän suussamme merkitsi ylen hyvää, – tahdon tässä lyhyesti esittää pitkän keskustelumme tulokset.

Mitä ensinnäkin tarkotimme sanoilla „kristillinen” ja „pakanallinen”? Kristillinen on ihminen, joka on ulkonaisen vapahtajan tarpeessa, joka ei omin voimin kykene nousemaan, joka ei voi eikä tahdo saavuttaa omaa jumalallista tietoa, vaan tyytyy uskoon ja kaipaa uskoa toisen vapahtaja-ominaisuuksiin (Jeesuksen Kristuksen). Kristillinen on ihminen, jonka silmissä Jeesus Kristus on ensimmäinen ja ainoa – ellei suorastaan Jumala, ainakin Jumalan edustaja. Pakanallinen taas on ihminen, joka ennen kaikkea etsii totuutta, joka luottaa järkeensä, sydämeensä, omaantuntoonsa, sanalla sanoen itseensä, joka ei tahdo autuutta toisen armosta, vaan itse pyrkii tietoon ja sitä seuraavaan onneen. Pakana on ihminen, joka ei kaipaa uskoa toisen vapahtaja-personallisuuteen eikä siis pidä Jeesustakaan muuna kuin korkeana mestarina, suurena ja täydellisenä ihmisenä ja jumalanpoikana.

Keskustelussa meille yhtäkkiä selveni, ettei Suomen kansa eikä oikeastaan mikään kansa maan päällä ollut sydämeltään kristillinen. Suomen kansa on aina ollut ja on yhä vieläkin sisimmässään pakanallinen. Tämä merkitsee: Kansamme on aina uskonut ja uskoo tänä päivänä Jumalaan, s. o. 1) luonnonlakien ja ulkokohtaisen maailman järkipäraseen oikeudellisuuteen (”se on niin sallittu”) ja 2) ihmisen omiin sisäisiin voimiin, toisin sanoen itsekohtaiseen eli sisäiseen Jumalaan (”onni työnsä tekijälle”). Kristillisuus kuoleman pelkoineen ja vapahtajatarpeineen on sille vierasta. Se on aivan kuin kulttuurituotetta eikä kansan omasta luonnosta lähtenyttä. Kansa ei ole sitä kaivannut. Kansa, joka elää tervettä ja raikasta elämää luonnon yhteydessä, ei ymmärrä pelätä kuolemaa, joka

sille on luonnollinen pysähdyspaikka elämän polulla, vielä vähemmän helvettiä tai ikuista kadotusta, joka on luonnolliselle järjelle aivan outo käsite. Kansa on pakanallinen ja iloitsee elämän lahjasta tai kantaa sen taakkaa rauhallisella mielellä ja velvollisuuden tunnosta. Kuinka toista taas on yläluokan! Yläluokkalaiset ovat eronneet luonnon yhteydestä, poikenneet syrjään kansan elämäntiestä ja joutuneet harhapoluille itsekkyyden ja intohimojen suomaille. Heidän vaikuttimensa saattoi alussa olla jalo; he tahtoivat luoda kulttuurua, etsiä elämän henkisiä arvoja ja tiedolla sivistyttää kansaa. Mutta kuinka harvaa yläluokkalaista se henki nykyään elähyttää! On vain olemassa erityinen kansanluokka, joka ei hanki elatustaan suoraan maasta, vaan on pakotettu „taistelemaan olemassaolostaan” toisilla toimialoilla. Ja unhotettuaan ihanteensa tämä yläluokka on joutunut luonnottomaan asemaan: se tuntee, että sen pitäisi olla parempaa, jalompaa, epäitsekäämpää, siveellisempää, henkevämpää, puhtaampaa kuin se alaluokka, jonka ruumiillinen työ on yläluokankin olemassaololle välttämätön, – ja se tietää, ettei se näitä vaatimuksia täytä. Se elää alituisessa sisäisessä ristiriidassa ja sen jaloimmat ja herkimmät yksilöt tuntevat ristiriidan selvimmin. Onko näin ollen kumma, että se on tarvinnut ulkonaista vapahtajaa ja häneltä etsinyt lohdutusta? Onko kumma, että se on pelännyt ristiriidan voivan jatkua kuolemankin jälkeen vaikkapa ikuisessa helvetissä ja että sen oma pelko on kannustanut sitä taisteluun keksittyjä syntejä vastaan, kun ei se todellista syntiään – ihanteensa pettämistä – enää nähnyt? Onko kumma, että yläluokka on muodostunut sotajoukoksi, jota pakokauhu on vallannut ja joka hätähuudoillaan pelottaa rauhallisiakin ihmisiä?

Kristillisuus on yläluokan synnyttämä ja sen tarpeita vastaava ilmiö, mutta varsinaiseen kansaan se on syöpyntä vain siinä määrin kuin kansa on antanut itseään turmella kuolemanpelolla ja helvetinkauhulla.

Sydämestään kansa on pakanallinen. Sen vaatimukset uskonnon suhteen ovat aivan toisenlaiset kuin yläluokan. Se ei pyydä lohduttajaa kuolemassa, vaan ohjaajaa elämässä. Se ei tahdo elää niin turhaan, että kuolinhetkellä sitä valtaisi omantunnontuska. Se tahtoo tietää, kuinka sen on eläminen, sillä jos se oikein elää osaa, osaa se jalosti kuollakin. Se ei kaipaa vapahtajaa, vaan se kaipaa opettajaa.

Ja niin meidän keskustelumme päättyi siihen, että kansa kaipaa juuri sitä, mitä uskonnot todellisesti antavat. Ei kristillisuus ole ollenkaan samaa kuin Kristuksen opettama uskonto. Ei Kristus pahalla pelotellut. Kristus

opetti Jumalasta, joka on kaikkien isä ja kaikkia rakastaa, antaen aurinkonsa paistaa niin pahoille kuin hyville, ja Kristus opetti, kuinka me ihmiset eläisimme ja tekisimme, että todella olisimme taivaallisen isämme jumalallisia poikia ja tyttäriä. Näin Kristus opetti, mutta kuinka se kirkko ja se yläluokka on tehnyt, joka hänen nimensä on anastanut?

*

Että edellä oleva esitys kristillisyydestä on tosi, näkyy päivän selvästi seuraavasta otteesta äsken saapuneesta yksityiskirjeestä. Kirjeenkirjottaja on jumaluusoppinut, jolle V. H. V:n kirja „Kristuksen opin ydin” oli lähetetty. Hän kirjottaa:

„Sain kirjan samaan aikaan kuin telefontse tiedon, että serkkuni oli kuoleman kielissä ja toivoi vielä kerran saada nähdä minut. Otin kirjan mukaan matkalla luettavaksi, sitä mieluummin, kun sen nimestä päättäen toivoin siitä saavani lohdutuksen sanoja kuolevalle serkulleni. Mutta kuinka suuri olikaan kirjan luettuani – pettymykseni! En tavannut siitä ainoatakaan ajatusta, jonka olisin voinut tarjota kohti kuolemaa kulkijalle matkaeväiksi. Kristuksen opin ydinkö tosiaankin olisi noissa didakheen lyhyissä lakipykälissä: tee niin ja niin äläkä näin ja näin. Paljonko luulet kuolevan saavan lohdutusta levottomalle omalletunnonleen, jos sanon hänelle: jos joku sinua lyö oikealle poskelle, käännä hänelle toinenkin, niin olet oleva täydellinen! Tai jos sanon: kun voit, anna käsilläsi sovitusta synneistäsi! Kun on kuolema silmäin edessä, silloin ei lasketa leikkiä eikä tyhjänperäisiä sofismeja.”

Näin puhuu lasten ja nuorten opettaja, ja minun tekisi mieleni kysyä: miksi kuolevan omatunto on levoton? miksi häntä on opetettu kuolemaa pelkäämään? miksei ole hänelle opetettu, kuinka hänen tulee elää? miksei ole esimerkillä hänelle näytetty, kuinka ihmisen tulee elää? miksei? miksei?

Tosiaan on liian myöhäistä kuolinvuoteella ruveta opettamaan, kuinka olisi pitänyt elää! Se opetus on annettava elävälle ja terveelle. Häntä on opetettava elämää rakastamaan ja kuolemaa voittamaan. Mutta „kuolleet haudatkoot kuolleitaan”.

*

Viime vuoden europalaisesta kongressista Genovassa ei tullut mitään, ja ensi kongressi pidetään v. 1913 Liiton hallinnon päätöksestä

Tukholmassa. Tämän johdosta kysyimme Annie Besantilta, eikö hän samaan aikaan – siis kesäkuun alussa 1913 – tahtoisi saapua Suomeen. Tähän antaa vastauksen seuraava kirje Englannin entiseltä ylisihteeriltä, Mrs. S. Maud Sharpe, joka nykyään oleskelee Intiassa; kirje on päivätty tammikuun 10 p:nä Benaresissa, jossa jouluna pidetettiin T. S:n 36:s vuosikokous.

„Mrs. Besant on pyytänyt minua kirjottamaan puolestaan teille vastauksen kirjeeseen joulukuun 6 p:ltä. Hän pyytää minua sanomaan teille, että jos hän on Tukholmassa v. 1913, hän tahtoo koettaa käydä Suomessa. Ilolla lähetän teille tämän sanoman Mrs. Besantilta, sillä samalla voin lähettää teille omankin tervehdykseni. Ottakaa vastaan parhaimmat onnentoivotukseni vasta-alkaneelle uudelle vuodelle. Toivon, että kaikki käy hyvin teille ja kaikille ystävillemme Suomessa ja että työ niinkään menestyy hyvin, vaikka olette pakotetut työskentelemään niin suurten vaikeuksien vallitessa. Kirjotan tämän Benaresista, jossa äsken on päätynyt sangen ihmeellinen kokous. Mr. Leadbeater oli myös täällä ja Alcyone ja hänen veljensä ja Mr. Jinarajadasa, joka kolme vuotta on niin uutterasti ja niin loistavasti työskennellyt Amerikassa. Palaamme Adyariin ensi perjantaina – ylihuomenna – ja mikäli tiedän, tulen viipymään Intiassa enemmän kuin vuoden.”

*

Joku ystävä on lähettänyt minulle pienen kirjan luettavaksi ja arvosteltavaksi. Sen nimi on „Maailman loppu”, sen on kirjottanut I. E. Taanonen ja se on tekijän kustannuksella painettu Pohjalaisen kirjapainossa Vaasassa v. 1911. Kirja sisältää 64 sivua ja on kirjoitettu niin vaillinaisella kielipillillä tiedolla, että hienomakuinen lukija ehkä säikähtää, mutta samalla niin suurella luonnollisella voimalla ja innostuksella, että allekirjottanut ainakin luki sen nautinnolla. Se alkaa näillä kuvaavilla sanoilla: „Yksi pieni kirja sanoi, että aurinko on meidän jumalamme ja minä sanon samoin. Ja kenelle Isä tahtoo itsensä ilmottaa, niin hän ilmottaa persoonansa auringossa. Mutta Isä ei ilmota itseänsä eli persoonaansa kuin jollekin harvalle ihmiselle. Ja sillä ihmisellä pitää olla Jumalan henki, että hän on saanut Isältä Isän hengen.”

Kirjassaan kertoo tekijä kaikenlaisista näyistään, mitä hänellä on ollut kesällä 1911. Hän on nähtävästi läpikäynyt voimakkaan herätyksen, joka

on avannut hänen sisäisen selvänäköisen silmänsä. Kirja on vilpitön todistuskappale tekijänsä yliaistillisista kokemuksista ja samalla hänen tietämättömyydestään. Monessa kohden hän nim. puhuu siitä, kuinka Jumala on ilmentänyt hänelle enemmän kuin yhdellekään ihmiselle ennen. Ja tietysti hän on langennut tuohon kouluuttamattomien selvänäkijöiden vanhaan erehdykseen luulla maailman lopun olevan kynnyksellä. Mutta muuten hänen puheensa on todella henkevää ja sisältörikasta. Usko yksin ei auta, on hänen oppinsa ydin; ihmisen tulee täytyä Jumalan hengellä ja voimalla. Antikristuksen oppia on usko Jeesuksen sovitukseseen, joka synnit anteeksi antaa. Totuuden henki ei jätä pienintäkään velkaa maksamatta. „Tämä iankaikkinen elämän valkeus vaatii meiltä täällä maailmassa jo eteerivalkeista elämää. Se vaatii meidän pois luopua ei ainoastaan tekosynneistä, vaan ajatuksellisistakin paheista, sillä tämä jumalallinen valkeus on niin tarkka ja puhdas, ettei hän millään tavalla tule olemaan ja asumaan siinä ihmisessä, jossa on vielä pimeyden hengen hedelmiä, sillä ihmisen pitää kaikesta pahasta pois luopua” (siv.10).

Maaliskuu, s. 105-111

Olen vastikään lukenut merkillisen kirjan. Jonkun aikaa sitten näin eräässä pääkaupunkimme ruotsalaisessa lehdessä arvostelun siitä, joka kerrassaan sitä pilkkasi. Arvostelu oli kirjoitettu siksi terävällä ivalla, että otaksuin kirjan olevan oikeata itserakkauden ja tyhmyyden inspiroimaa spiritistis-okkultista sekamelskaa, johon ei kannattanut tutustua. Mutta myöhemmin kuulin erään teosofin sitä kehuvaan – tosin puol'arasti: „minun mielestäni se oli mieltäkiinnittävä kirja” . . . – ja päätin sittenkin, että luen. Enkä nyt kadu. Sillä harvoin olen niin paljon kirjasta nauttinut.

Kirjan nimi on *Själens lif* ja kirjan tekijä kutsuu itseään salanimellä *Vitus*. Se ilmestyi joulukuksi Ruotsissa ja on nyt toisessa painoksessaan saatuaan osakseen erittäin paljon kiitosta kotimaansa lehdissä, mikä tosiseikka osottaa, etteivät kaikki arvostelijat ole aivan vailla henkistä sivistystä.

„*Själens lif*” (Sielun elämä) on todellinen *document humain*, sillä tekijä kertoo siinä itsestään, paljastaen sangen salaisia puolia omasta sieluelämästään. Se ei ole mikään rippi merkityksessä synnintunnustus – vaikka ehkä sitäkin ahdasmielisen uskovaisten silmissä, – vaan se kertoo jalon, uskaliaan ja lujatahtoisen totuudenetsijän saavutuksista. Tunnustaa syntinsä on vaikea, sillä se käy lukijalle mauttomaksi ja äitelääksi, ellei hän

tunne, että suuri sielu on synnintekijänä. Mutta tunnustaa hyveensä on vielä vaikeampi, sillä lukija, jolla ei itsellään ole samoja hyveitä – edes itämässä, – pitää koko tunnustusta ylpeyden ja turhamaisuuden kannustamana valehtelemisena. Sentähden on niin harvoja salatieteilijöiden autobiografioja. Todellinen salatieteilijä on jo läpikäynyt varsinaisen synnintekemisen asteen; mutta sen sijaan, että hän heittäytyisi laakereillaan lepäämään, alkaa nyt vasta hänen todellinen kamppailunsa, se etsiminen, joka päättyy tietoon. Ja koska useimmat ihmiset eivät tiedä tämmöisestä sielun ponnistuksesta mitään, eivät he liian ymmärtäisi panna arvoa semmoisille kertomuksille tai ottaa niistä oppia.

Meidän aikamme on kuitenkin merkillinen siitä, että totuuden etsimisen henki on maailmassa. Totuuden etsiminen ainakin jossain määrin on paljon yleisempi ilmiö nyt kuin esim. 30 tai 40 vuotta sitten. Kertomuksia totuuden etsijän taisteluista ja saavutuksista ovat sentähden tarpeenvaativia ja tervetulleita, ja yksityisiä ihmisiä on lukuisia, jotka semmoisista tunnustuksista voivat hyötyä. Tietysti kertomukset eivät saa mennä liian pitkälle eikä liian syvälle. Mutta kun pysyttelevät niin sanoaksemme okkultisen elämän pinnalla, silloin monet etsijät niitä ymmärtävät.

Omasta puolestani olen kiitollinen Vitukselle siitä, että hän on uskaltanut puhua näinkään paljon salaisen elämän alkuaskeleista. Varovaisuuden vuoksi hän on omistanut kirjansa „yksinäisille“ (en bok tillägnad de ensamma), mutta uskon, että niitä yksinäisiä on enemmän kuin Vitus aavistaakaan.

Hän on kirjottanut teoksensa suurella taidolla ja hänen kielensä on paikatellen mestarillinen. Jos toisin paikoin hänen sanansa tuntuvat vaatelijailta, ei tämä johdu turhamaisesta itserakkaudesta, vaan käsiteltävän aineen laadusta. Tekijä itsekin on pulmastaan tietoinen ja torjuu parissa kohden mahdolliset syytökset luotaan.

En kerro mitään sisällöstä. Täytyy tutustua itse kirjaan. Mutta suomennetun otteen painatan tähän numeroon.

*

Seuraavan kertomuksen „merkillisestä hetkestä“ Teosofisen Seuran äskeisessä vuosikokouksessa on kirjoittanut Mr. C. W. Leadbeater. Se on julkaistu Englannissa ilmestyvässä nuorten lehdessä „The Lotus Journal“ ja

ansaitsee mielestäni paikan Tietäjässäkin. Se on omiansa vahvistamaan uskoa Alcyonen tulevaan opettajatehtävään, mutta omasta puolestani teen sen huomautuksen, ettei se todista mitään *hänen* erikoisasemastaan okkultisessa maailmassa. Se vain viittaa siihen, mitä teosofisen liikkeen yhteydessä voi tapahtua ja tulee tapahtumaan vastedes, jos teosofit työskentelevät totuudessa ja hengessä. Jo Suomen T. S:n ensimmäisessä vuosikokouksessa 1908 lausuin, että vuosijuhla voisi muodostua todelliseksi helluntai- eli pyhän hengen vuodatusjuhla. Että tämä ajatus nyt niin kauniisti toteutui viime jouluna Benaresissa, todistaa, ettei ennustukseni ollut tuulesta temmattu.

Mr. Leadbeater kirjottaa:

Teosofisen Seuran suuri vuosikongressi on aina merkkilaisuus, mutta tämänvuotinen kokous oli erittäin huomattava erään tapahtuman kautta, jonka laatuista ei ole ennen ollut. Itse kokous pidettiin Benaresissa ja osanotto oli paljon pienempi kuin jos se olisi pidetty Adjarin päämajassa. Kuitenkin siinä oli paljon ylevää innostusta ja veljeystunnetta ja presidentin luennot olivat yhtä loistavat kuin konsanaan. Mutta tämän kokouksen merkillisin seikka oli aivan odottamaton, niinkuin tästä kertomuksestani nähdään.

Hyvin paljon jäseniä oli liittynyt Idän Tähdessä Järjestöön kokouksen aikana ja joku huomautti (aivan sattumalta), että olisi suureksi iloksi heille, jos itse järjestön pää antaisi heille jäsenkirjat. Ihastuksella tartuttiin tähän aatteeseen ja myöskin monet vanhemmat jäsenet pyysivät saada antaa takaisin jäsenkirjansa saadakseen ne järjestön päältä omakätisesti takaisin. Niinpä määrättiin aika (klo 6 i. p. 28 p:nä jouluk.) ja me kokoontuimme intialaisen osaston suureen halliin.

Luulimme, että siitä tulisi vain pieni muodollinen kokous ja minä epäilin, tokko edes presidenttikään siihen tulisi, koska hän oli äskeisestä esitelmästä väsynyt. Ainoastaan „Tähdessä” jäsenille oli pääsy vapaa, mutta sali tuli aivan täyteen; arvaan siinä olleen n. 400 henkeä. Useimmat istuivat lattialla, mutta ympäri seiniä oli penkkirivi ja yläpäässä muutamia tuoleja. Siellä istuimme presidentti ja minä sekä Miss Arundale ja Mizar ja muutamia muita, ja penkeillä istui etupäässä eurooppalaisia naisia. Oli järjestetty niin, että järjestön pää seisoi aivan meidän edessämme ja Mr. Telang (Intian kansallisedustaja) hänen vieressään. Jäsenten oli kulettava jonossa heidän ohitsensa ja kukin jätti jäsenkorttinsa Mr. Telangille, joka luki hänen nimensä ääneen ja sitten antoi paperin Alcyonelle, joka antoi sen omistajalleen takaisin. Nähtävästi aivan yksinkertainen ohjelma – mutta

„ihminen päättää, Jumala säättää”. Kaikki asettuivat hyvään järjestykseen (suureksi osaksi Mr. Irving Cooperin ansiosta) ja ensimmäiset kaksi tai kolme jäsentä otti kumartaen ja hymyillen vastaan jäsenkorttinsa ja palasivat paikoilleensa.

Yhtäkkiä täyttyi sali suunnattomalla voimalla, joka niin tuntuvasti virtasi Alcyonen kautta, että seuraava jäsen lankesi maahan tämän ihmeellisen voimavirran valtaamana. En ole koskaan nähnyt tai tuntenut mitään tämän kaltaista, se muistutti ehdottomasti mahtavaa, pauhaavaa tuulispäätä ja toi mieleen pyhän hengen vuodatuksen helluntaina. Jännitys oli tavaton ja jokaiseen huoneessa olijaan se vaikutti voimakkaasti. Tällaisista tapauksista voimme joskus lukea pyhistä kirjoista ja pitää kertomuksia liioiteltuina mutta tässä oli edessämme samanlainen tapaus 20:nneellä vuosisadalla.

Tämän jälkeen jokainen, kun hänen vuoronsa tuli, heittäytyi pitkälle ja usealta valuivat kyyneleet pitkin poskia. Se oli todella mieleenpainuva näytelmä, sillä tässä oli edustettuna merkillinen joukko harrasmielisiä ihmisiä. Oli läsnä jäseniä miltei kaikista Euroopan maista, Amerikasta ja kaikista osista Intiaa ja oli hyvin kaunista nähdä kaikkien, valkotukkaisten ja tummien, brahmalaisten, buddhalaisten, parsilaisten ja kristittyjen, ylpeittein Radspuut-prinssien ja kirjavasti puettujen kauppiasten, valkotukkaisten miesten ja pienten lasten, heittäytyvän haltioissaan Alcyonen jalkain juureen. Vuodatettu siunaus oli niin tuntuva, että jokainen halusi tulla siitä osalliseksi, ja siksi nekin, joilla ei ollut jäsenkortteja mukanaan, repivät irti tähtensä ja jättivät ne, jotta hekin saisivat jotain Alcyonen kädestä.

Hän seiso i kaiken aikaa viehättävänä, täydellisesti itseään halliten, hymyillen kullekin lempeästi ja ojentaen molemmat kätensä siunaavasti kunkin polvistuvan ylitse. Valtaavan näytöksen huippukohta lienee ollut siinä, kun pikku rakas Mizarimme heittäytyi veljensä jalkoihin ja koko joukko puhkesi innokkaisesti kättentaputuksiin – mistä syystä on vaikea sanoa, mutta tuntui ikäänkuin se sillä hetkellä ei olisi ollut epäkunnioittavaa vaan laillaan luonnollista ja asiaankuuluvaa.

Kun viimeinenkin tästä suuresta seurasta oli osottanut kunnioitustaan, palasi Alcyone istuimelleen meidän keskellemme, ja jonkun aikaa vallitsi äänetöntä haltioitumista, henkeänsä pidättävää pelonsekaista odotusta. Sitten presidentti kuiskaten kehotti Alcyonea lopettamaan kokouksen. Hän nousi ja ojensi oikean kätensä läsnäolijoitten päitten yli ja sanoi juhlallisesti:

„Levätköön suuren Herran siunaus ylitsenne ainiaan.”

Ja niin me tulimme takaisin tavalliseen maailmaan ja lähdimme salista tuntien, että olimme kokeneet elämämme suurimman tapahtuman ja että todella oli meidän ollut hyvä olla siellä, sillä se oli ollut meille „kuin Jumalan huone ja taivaan portti“.

Olen salatieteen alalla nähnyt paljon, mutta en koskaan fyysillisellä tasolla tällaista voiman vuodatusta enkä mitään, joka olisi niin syvästi liikuttanut kaikkia läsnäolevia. Arvaan, että useimmat myöskin *näkevät* jotakin, mutta ainakin se, mitä he tunsivat järkytti heidän sydänjuuriansa. Ei ole helppo sitä sanoilla ilmaista, mutta epäamättömänä ja valtaavana tuntui jonkun mahtavan, elävän Olennon läsnäolo. Ilmiön salainen puoli oli ihmeellisen ihana, mutta liian pyhä kuvattavaksi. Lieneeköhän tämä jokin merkki siitä, mitä voimme odottaa tänä uutena ajanjaksona näkevämme, ja saammeko kenties jo lähimmässä tulevaisuudessa toivoa useita tällaisia mahtavia henkisen voiman vuodatuksia, useita tällaisia korkeampien maailmoiden ihanuuksien välähdyksiä? Niin olkoon!

*

Huhtikuun alkupuolisko tulee Suomen teosofisessa maailmassa olemaan täynnä tapahtumia. 3 p:nä saapuu tohtori Rudolf Steiner Saksasta Helsinkiin viipyäkseen täällä parisen viikkoa. Hän antaa kymmenen iltaluentoa käsittävän kurssin Teosofisen Seuran jäsenille ja heidän teosofismielisille ystävilleen, puhuen „henkisistä järjestöistä salaisissa maailmoissa“. Kurssimaksu on 15 mk. Kaksi julkista esitelmää kuuluu myös tohtori Steinerin ohjelmaan. Tiistaina 9 p:nä ja perjantaina 12 p:nä on Yliopiston juhlasalissa luennot aineista „Kansalliseepokset ja erittäin Kalevala“ sekä „Vihkimys“.

Pitkänäperjantaina 5 p:nä ja lauantaina 6 p:nä viettää Teosofinen Nuorisoliitto vuosikokouksensa erittäin mieltäkiinnittävän ohjelman mukaan.

Pääsiäispäivinä 7 ja 8 p:nä on Suomen Teosofisen Seuran vuosikokous. Tämän ohjelma on seuraavanlainen: sunnuntaina klo 9 aamulla alkaa virallinen kokous. Yhteisten päivällisten jälkeen seuraa illanvietto, jossa keskustellaan monesta tärkeästä kutsumuksessa mainittavasta kysymyksestä. Myöhemmin illalla saapuu toivottavasti tohtori Steiner kokoukseen, jolloin häntä pyydetään vastaamaan kirjetettuihin kysymyksiin. Maanantaina aamupäivällä on vuosijuhla, jonka ohjelma

varmaan houkuttelee salin täyteen yleisöä, ja iltapäivällä taas jäsenten yhteinen illanvietto, jossa jatketaan edellisen päivän keskusteluja.

Kutsumus lähetetään jäsenille kaksi viikkoa ennen kokousta.

Toivokaamme, että kaikki nämä kokoukset ja luennot muodostuvat teosofisiksi juhlahetkiksi!

*

„Eikö karma-usko vie fatalismiin! Ja eikö Kristuskin ollut fatalisti opettaessaan, ettei pidä olla „pahaa vastaan“? Jos on sairas, eikö karma-opin mukaan ole väärin koettaa parantaa itseään päästäkseen käsimyksistä?“

Näin kysytään välistä ja pinnalta katsoen on kysymyksessä jotain perää. Mutta missä on kysymyksen heikko kohta?

Se on siinä oletuksessa, että karmalla olisi jokin tarkoitus ja että sen tarkoitus olisi kärsimys. Mutta jos karmalla olisi tarkoitus, olisi sen takana personallinen jumala, ja jos tämä tarkoitus olisi kärsimys, olisi jumala paha.

Vaikka siis olisikin jumala karman takana, ei hänen tarkoituksensa voi olla, että ihminen kärsisi, vaan sen täytyy olla itsessään hyvä ja tarkoittaa aivan toista, sanokaamme esim., että ihminen viisastuisi ja jalostuisi. Kärsimys on silloin vain välikappale jumalan kädessä eikä kärsimys sinään ole minkään arvoista. Kärsimyksen arvo on yksinomaan sen antamassa opetuksessa. Tältä kannalta katsoen ihmisen oikeus ja velvollisuus on heti vapautua kärsimyksestä, kun sen antama läksy on omistettu. Ja koska maailma on täynnä turhaa kärsimystä, on hänen tehtävänsä yleensä työskennellä kärsimysten poistamiseksi maailmasta.

Mutta karma ei syvemmin käsitettynä ole ase personallisen Jumalan kädessä. Personalliset jumalat ja kaikki ilmenneet olennot ovat päin vastoin karman palvelijoita. Sillä mikä on karma?

Karma on laki, kaiken olemassaolon ehdoton, järkähtämätön laki, itse olevaisessa asuva lakisiteisyys. Karma on luonnon laki kaikissa maailmoissa, kaikilla tasoilla. Ei kukaan voi lakia muuttaa, mutta jokainen voi sitä hyväkseen käyttää. Jos meillä on hevonen ja me annamme sen nääntyä rehun puutteesta, ei se kauan jaksu tehdä työtä talon hyväksi, – niin paljon karmaa yksinkertaisinkin ihminen ymmärtää, vaikka moni menettelee niinkuin sadun mummo, jonka kana muni kultamunan kerran vuorokaudessa ja joka tappoi kanansa saadakseen kaikki munat yhtäaikaa eikä saanutkaan mitään. Mutta kaikki ihmiset eivät läheskään vielä

ymmärrä, että karman luonnonlaki pitää paikkansa kaikkialla, ei ainoastaan näkyväisessä, vaan yhtä paljon näkymättömässäkin maailmassa.

Kun siis sanomme, että pahasta seuraa kärsimys, emme tarkoita, että tämä johtuisi minkään jumalallisen olennon tahdosta, vaan luonnon välttämättömyydestä. Jumalat eivät mitään siihen voi. He eivät voi muuttaa maailman lakeja. Päinvastoin he ovat elämän koulussa oppineet, että elämän lakeja on noudatettava ja toteltava. He itse ovat sitä tietä kärsimyksistä vapautuneet. Sentähden he ovat karman palvelijoita ja n. k. "karman herratkin" ovat vain syitten ja seurausten laskijoita ja sovittajia. Sillä erehdys olisi luulla, että karma olisi sokea, tajuton, koneellinen voima. Karma on itse maailman järki, intelligentti, itsetietoinen, – vapaa. Karman salaisuus on yhtä absoluutisen jumaluuden salaisuuden kanssa, ja ken Sen mysterioita ratkaisee?

Kun Kristus sanoi: „älkää olko paha vastaan“, tarkotti hän juuri sitä tosiseikkaa, että karmaa vastaan ei voi taistella; taistelijan se musertaa. Mutta kun hän lisäsi: „vaan kun joku lyö sinua oikealle poskelle, käännä hänelle vasenkin“, ilmotti hän samalla, mitä on tehtävä: karma on voitettava. Ainoastaan voittajan kädessä on laki. Voittaja, joka palvelee, on samalla tehnyt herrastaan palvelijan. Mutta voitettu on oma itse.

Siunaamalla kärsimystä ihminen voittaa kärsimyksen. Ja samalla kun hän on sen hengessään voittanut, vapautuu hän siitä ulkonaisesti. Kun sairaus tervehditään salapukuisena siunauksena, poistuu se pian tarpeellisia parannuskeinoja käyttämällä, ja ihminen nousee vuoteeltaan entistä viisaampana ja onnellisempana olentona.

Touko- ja kesäkuu, s. 201-206

Toiveeni, jonka julkilausuin maaliskuun tietäjässä, toteutui: huhtikuun alkupuolisko muodostui Helsingissä teosofiseksi juhla-ajaksi. Vuosikokous oli mainio ja tohtori Steinerin käynti kohotti mieliä. Mieluista oli minulle tutustua tähän harvinaisen rakastettavaan teosofiin ja salatieteilijään. Monta kertaa vaihdoimme ajatuksia erilaisista asioista, kerran parinakin tuntina yhtämittaa. Hän sanoi suuresti hämmästyneensä huomattessaan, kuinka edistynyt teosofinen liike on meidän maassamme, mutta muuten hän piti aivan luonnollisena, että teosofia meillä leviää itse kansaan. „Näkyyhän Kalevalasta, mitä Suomen kansan hengessä piilee“, hän sanoi. Ja kun kerran viittasin siihen, että on meillä niitä, jotka eivät

täysin ymmärrä teosofista työtämme kansan keskuudessa, hän ikäänkuin lohduttaen huomautti: „onhan aina ja joka paikassa lyhytnäköisiä”. Suomen kansan tulevaisuudesta hänellä oli kauniita toiveita, kuten näkyy hänen vastauksestaan erääseen kysymykseeni (kts. edempänä), ja jokainen teosofi käsittää kuinka iloinen minä olin kuullessani vieraan tietäjän suusta samaa, mitä itse olen uskonut ja puhunut aina suurlakosta lähtien.

Ennen olin mielestäni paremmin ymmärtänyt Annie Besantin ja C. W. Leadbeaterin teosofisia näkökantoja kuin R. Steinerin, ja vaikka itse asiassa olen itsenäinen tutkija, olen mieluummin kulkenut „besantilaisen” nimellä kuin „steineriläisen”. Nyt näin, että minun luultavasti täytyy kutsua itseäni „ervastilaiseksi”, jos nuo edellä olevat nimitykset vähimmässäkään määrässä sisältävät, että toisen kantaja on nurjamielinen toisen kantajalle. Huomasin nimittäin, että minulla oli suuria yhtymäkohtia tohtori Steinerin kanssa. Ja selvästi tajusin, kuinka Teosofinen Seura semmoisenaan – puhumattakaan teosofisesta maailmankatsomuksesta – on korkealle kohotettuna kaikkien persoonallisuuksien yläpuolelle. Persoonallisuus ja sen ihailu on ohimenevä ilmiö; ei ole sitä henkilöä maailman historiassa, jota kaikki ihmiset yksimielisesti ihailisivat ja palvelisivat, – miksi siis luulla, että toinen ihminen on parempi tai kehittyneempi toista? Totuus yksin elää läpi aikojen, eikä se ihminen pety joka Jumalasta etsii turvansa.

Ryhmittykööt Teosofisen Seuran jäsenet vapaasti niiden ympäri, joita he pitävät „opettajinaan”, mutta älkööt epäluulolla katselko toisiaan. Veljeys toteutuu siinä, että kullakin on oma kantansa ja samalla kunnioittaa toisen kantaa – ei välinpitämättömästi, vaan lämpimästi, tietäen, että toisen kanta on yhtä hyvä. Niin „opettajat” koettavat tehdä. Ja vaikka syyt heidän erimielisyyksiinsä ovat paljon syvemmällä, eivät he unohda rakkauden käskyä. „Olen aina suuresti, suuresti rakastanut Mrs. Besantia”, sanoi minulle tohtori Steiner. Ja minä voin omasta puolestani lisätä, samalla kun alleviivaan hänen edellä olevat sanansa: „rakastan suuresti, suuresti myös toht. Steineriä”.

*

Juhla-aikamme oli juuri päättynyt, kun tieto levisi ympäri maailmaa kauheasta haaksirikosta Atlantin valtamerellä. Tuskin on sitä kotia sivistyneessä maailmassa, jossa ei näinä viikkoina ole puhuttu Titanic-laivan hukkumisesta, joka riisti hengen 1,500 ihmiseltä. Kuka ei ole

mielikuvituksessaan läpikäynyt noita tuskan hetkiä, kuka ei ole tajunnut, kuinka mitättömiksi kultamiljoonat hupenevat, kun elämän – ja kuoleman – todellisuus on silmään edessä! Suuremmoinen on semmoinen surunäytelmä! Päivänvaloon nousee, mitä ihmisen sielussa piilee. Alhainen itsekkyyksy ryntää esille ja pyytää pelastaa itsensä, vaikka toinen hukkuisi, mutta pinnalle nousee myös rakkauden jumalallinen voima, tehden muutamista ihmisistä jaloja sankareita. Kenen silmä jäi kostumatta, kun hän luki noista kolmesta englantilaisesta, jotka kuullessaan, että veneessä oli liiaksi väkeä, sanoivat „all right” ja syöksyivät meren aaltoihin? Kuka ei ymmärtänyt, että itsemurha, jota tavallisesti pidetään häpeällisenä, vääränä ja heikkouden merkkinä, – että itsemurha eräissä tapauksissa on jaloin siveellinen teko? Todella tuo öinen draama Atlantin kylmillä aalloilla oli uusi todistus siitä, että henki on ainetta voimakkaampi, rakkaus itsekkyyttä ja velvollisuudentunto kuolemaa. Eiköhän myös ole ihmismieliin vaikuttanut vapauttavasti se totuuden sanoma kuolemasta, jota spiritistiset ja teosofiset liikkeet ovat vuosikymmeniä julistaneet, – vapauttavasti ja rohkaisevasti, niin etteivät pelkää peikkoja, vaan ymmärtävät kuoleman portiksi, joka vie avarampaan elämään . . .

Teosofeina saatamme kysyä, minkälainen karma aiheuttaa tällaisia onnettomuuksia. Karma tässä nähtävästi on vaikuttamassa, kun ihmisiä varta vasten kootaan yhteen maailman eri ääriä. Mutta mikä se sitten vaikuttaa, että toiset hukkuvat, toiset pelastuvat?

Tästä on jossain annettu seuraava selitys. Ajatelkaamme esim. keskiaikaisen marttyyrin kuolemaa polttoroviolla. Hänen kuolinkamppailuaan ja tuskiansa on katselemassa suuri joukko ihmisiä. Useimmille tämä näky on suurinta nautintoa. Heidän alhaisimmat vaistonsa ovat heränneet. Täynnä nautinnonhimoista julmuutta he laahaavat polttoaineita roviolle ja äänekkäästi ilkkuen herjaavat kuolevaa sankaria. Heille on ihaninta musiikkia, jos kuulevat hänen huokaavan tai epätoivoisesti valittavan. Mutta toisia on – he seisovat hiljaa loitommalla, – jotka tuntevat myötätuntoa marttyyria kohtaan, kiroovat sydämessään hänen kiusaajiaan ja tahtoisivat ojentaa hänelle pelastavan käden, jos uskaltaisivat. He eivät kuitenkaan mitään tee, vaan poistuvat häpeissään. Vielä on viranomaisia – tuomareita, oikeudenpalvelijoita, munkkeja, sotamiehiä, – jotka eivät hyväksy inkvisitsionin julmaa tuomiota, vaan hengessään kapinoivat sitä vastaan. He ovat voimattomia mitään

tekemään, mutta ajattelevat sydämessään, että itse suuremmalla syyllä ansaitsisivat väkivaltaisen kuoleman.

Ja nyt näyttämö muuttuu. Keskiäika on siirtynyt nykyaikaan. Nuo ihmiset, jotka silloin yhdessä katselivat toisen kuolemaa, kootaan taas yhteen ja heitetään väkivaltaisen kuoleman jalkoihin, mutta nyt ei toisen vaan omansa. Mikä näytelmä! Ne jotka nauttivat marttyyrin tuskista, saavat nyt itse toivottomina huutaa ja valittaa, kun aaltojen kanssa kamppailevat. Ne jotka olisivat tahtoneet pelastaa mutteivät uskaltaneet, saavat ottaa kauhuihin osaa, mutta pelastuvat. Ja viranomaiset, jotka sydämessään kapinoivat, – he saavat kuolla sankareina . . .

Luonnonlaki on järkähtämätön. Se antaa ihmislapsen maksaa viimeisenkin roponsa velastaan elämälle. Mutta samalla se kasvattaa lapsiaan. Kun ei toisen kärsimys meitä opeta, saamme kärsiä itse. Ja oma kärsimys avaa aina silmämme ennemmin tai myöhemmin näkemään, kuinka ainoa pelastuksemme pahasta on toimintakykyinen rakkaus toisiamme kohtaan.

*

Ensimmäiset teosofiset kesäkurssimme pidetään tänä vuonna Karjalassa, agronomi Luikon „Orpola” nimisellä maatilalla Kiteen pitäjässä Puhoksessa noin 70 km. laivamatkan päässä Joensuusta etelään. Kurssit alkavat torstaina kesäkuun 27 p:nä ja kestävät heinäkuun 7 p:ään. Jottei matkan pituus estäisi ketään halukasta saapumasta kursseihin, on taloudellinen puoli järjestetty seuraavasti: kurssimaksu on Smk. 30:–; maksu asunnosta ja ruoasta korkeintaan Smk. 25:–, yhteensä Smk. 55:–. (Oulunkylässä olisivat samat maksut tehneet yhteensä Smk. 70:–, kuten vanhoista Tietäjän vuosikerroista näkyy.) Näihin menoihin on sitten vain lisättävä matkakustannukset.

Kursseihin ilmottautuminen tapahtuu ennen kesäkuun 15 p:ää ja seuraavalla tavalla:

1) samalla kun minulle ilmottaudutaan, lähetetään kurssimaksu Smk. 30:–. Mukavinta on lähettää postiosotus P. E:lle, os. Åggelby, ja siihen kirjottaa ilmotuksensa;

2) toinen ilmotus on tehtävä herra J. A. Tukiaiselle, os. Joensuu. Herra T. on Joensuun teosofisen looshin puheenjohtaja ja antaa auliisti itsekullekin kursseihin osaaottajalle kirjeellisesti tarkemmat tiedot

kulkuväylän y. m. suhteen. Joensuusta pääsee nim. laivalla Puhokseen, mutta Kuopiosta, Mikkelistä y. m. päin pääsee mukavasti laivateitse matkan päämäärään.

Vielä pyydän huomauttaa, että olisi hyvä, jos itsekukin osanottaja voisi tuoda tullessaan filtin ja tyynyn ja vaikkapa lakanankin.

Kesäkurssien tarkoitus on tutustuttaa teosofeja toisiinsa, samalla kun pääsevät osallisiksi niistä syvemmistä näkökannoista, joita on maamme teosofisen liikkeen johtohenkilöillä. Kaikille osanottajille lähetetään ajoissa seikkaperäinen ohjelma.

Toivokaamme, että ensikesäiset teosofipäivät kaikin puolin onnistuvat ja vaikuttavat nostavasti ja kasvattavasti osanottajiin!

*

Mr. J. Srinivasa Row kirjottaa huhtikuun *Adyar Bulletinissa* „Ravinnosta hindulaisissa pyhissä kirjoissa” ja sanoo m. m.:

„Hindulaisilla *annapraashana* (ravinnon nauttiminen) pidetään yhtenä niistä kuudestatoista sakramentista, jotka ihmistä puhdistavat . . . Muinaisajan brahminit eivät sallineet miesten palvella ruoanlaittajina . . . Ruokaa saavat keittää ainoastaan naiset, jotka valmistavat sitä yksinomaan uhritoimituksena Korkeimman Herran, *Parameshvaran*, kunniaksi, noudattaen täydellistä hiljaisuutta, puhtautta ja siisteyttä. Manu sanoo: Syötäväksi kelpaamaton on ruoka semmoisen valmistamana, joka on ylpeyden paisuttama tai vihan y. m. intohimojen kiihottama tai jollain tavalla sairas. Ei liioin pidä syödä ruokaa, jota jonkun jalka on koskettanut tai jossa on hius tai mato . . .”

— — —

Kun sitten syödään, „täytyy kaikkien, olkoon aterioitsijoiden luku kuinka suuri tahansa, alottaa samalla kertaa ja lopettaa samalla kertaa. Ei kukaan saa nousta pöydästä, milloin häntä haluttaa. Määrätään myös, että täydellistä vaitioloa on noudatettava, jotta ajatus voisi olla kohdistuneena Jumalaan (Ishvaraan).”

*

Uusista kirjoistamme valmistui vuosikokouksen ajalla tohtori Steinerin merkkiteos *Kuinka saavutetaan tietoja korkeammista maailmoista?* Tahdon kääntää jokaisen teosofin huomion tähän kirjaan. Kun jo puhutaan „eri suunnista” teosofisessa liikkeessä, on varsin suotava, että kaikki, jotka tahtovat olla suvaitsevaisia, iloisia ja itsenäisiä teosofeja, tutustuvat kaikkiin suuntiin säilyttääkseen itsekustakin mitä parasta on. Kirjan hinta on Smk. 3:–, postivapaasti 3:25, sidottuna 4:50 ja 4:85.

Annie Besantin suurteos *Aikain viisaus* valmistunee syksyksi. Sen hinta tulee luultavasti olemaan 5 markan paikkeilla.

Aivan kohta valmistuu uusi painos Alcyonen pikku kirjaa *Mestarin jalkojen juuressa*. Ensimmäinen painos – 1,500 kpl. on vuoden sisässä myyty loppuun. Tämä uusi tulee loistopainos, painettu samaan malliin kuin englanninkielinen alkuteos ja varustettu erittäin miellyttävällä nuoren tekijän muotokuvalla. Kaikki, jotka omistavat vanhan kappaleen, lahjottakoot sen pois ja hankkikoot uuden itselleen. Kirjan hinta on Smk. 1:50, postivapaasti 1:65, sidottuna 2:50 ja 2:75. Huom! Muotokuva ei ole sama kuin ruotsalaisessa ja ensimmäisessä englantilaisessa painoksessa oleva, vaan uudempi, joka vielä paremmin tuo ilmi nuoren hindupojan sielukkaat piirteet.

*

Kuten tilausilmoituksessa mainittiin, on tämä numero kaksoisvihko 5-6. Seuraava vihko – sekin kaksoisnumerona 7-8 – ilmestyy elokuussa.

Heinä- ja elokuu, s. 249-257

Kun Kristus sanoi: „olkaa täydelliset niinkuin teidän taivaallinen Isänne on täydellinen”, hän todella tarkotti mitä hän sanoi. Hän siis ei tarkottanut, että me olisimme täydelliset oman mallimme mukaan, vaan sillä tavalla kuin meidän taivaallinen Isämme on täydellinen. Ja millä tavalla Hän on täydellinen? Jeesus on sen aivan selvästi lausunut samassa yhteydessä, jossa hän tuon kehotuksen antaa. Jos luemme koko sen paikan evankeliumista, kuuluu se näin:

„Te kuulitte sanotuksi: rakasta lähimmäistäsi ja vihaa vihollistasi. Vaan minä sanon teille: rakastakaa vihollisianne, siunatkaa niitä, jotka teitä sadattavat, tehkää niille hyvin, jotka teitä vihaavat ja rukoilkaa niiden edestä, jotka teitä vainoovat ja vahingoittavat. Että te olisitte teidän Isänne

pojat, joka on taivaissa; sillä hän sallii aurinkonsa koittaa niin pahain ylitse kuin hyväinkin, ja antaa sataa niin väärille kuin vanhurskaillekin. Sillä jos te rakastatte niitä, jotka teitäkin rakastavat, mitä ansiota teillä siitä on? Eivätkö publikanit myös niin tee? Ja jos te ainoastaan veljeinne kanssa sovinnossa olette, mitä erinomaista se on? Eivätkö publikanit myös niin tee? Olkaat siis te täydelliset, niinkuin teidän taivaallinen Isänne täydellinen on.”

Kuinka usein me uuhdamme tämän yksinkertaisen ja samalla suuren totuuden ja erehdymme luulemaan, että täydellisyys on jotakin, joka tuottaa kunniaa meille itsellemme ihmisten puolelta. Mutta Kristus on selvästi sanonut: „niin loistakoon teidän valkeutenne ihmisten edessä, että he näkisivät teidän hyvät työnne ja kunnioittaisivat teidän Isänne, joka on taivaissa.” Ja tämä voi tapahtua yksin rakkauden kautta.

*

Teosofiset kesäkurssimme muodostuivat minulle erittäin mieluisaksi ja opettavaiseksi kokemukseksi. Olen usein kysynyt itseltäni, miten voisi toisille antaa sitä teosofista vakaumusta, mikä itsellä on: „kuinka voisi teosofisen hengen herättää ihmisissä? Kuinka voisi heitä herättää ajattelemaan? Kuinka voisi saada heitä innostumaan teosofisten ihanteiden puolesta? Kuinka he voisivat oppia käytännöllisesti mietiskelemään? Kuinka he voisivat edistyä teosofisissa tiedoissa? Kuinka he voisivat kokea teosofista veljesrakkautta? Kuinka he voisivat oppia tekemään teosofista työtä?” Ja olen aina tuntenut, että julkiset luennot eivät vastaa näitä kaikkia tarkoituksia. Viime talvena pysinkin pitämättä omia luentoja. Halusin tehdä muuta työtä ja samalla odottaa, selviäisikö tuo kysymys. Julkiset luennot ovat tietysti paikallaan omaa tarkotustaan varten; niiden avulla herätetään mielenkiintoa teosofiaan suuressa yleisössä. Mutta ne eivät kasvata yksilöä. Ne ovat juhlatilaisuuksia – aivankuin „jumalanpalveluksia”, – mutta ne eivät ole koulua. Kun tohtori Steiner kävi Helsingissä, ajattelin itsokseni: olisikohan tuo muoto – luentokurssien pitäminen ja jokailtainen esitelmä – se, jota olen etsinyt? Epäilemättä luentokurssi vaikuttaa paljon kasvattavammin kuin julkinen luento, mutta sittenkin huomasin, että kysymyskokous, jossa Steiner vastasi kysymyksiin, oli paljon sisältörikkaampi kuin esitelmäsarja. Ja miksi? Sentähden että siinä kuulijat pääsivät lähemmälle „opettajaansa”. Se oli

personallisempaa, välittömämpää. Ja se oli kuitenkin poikkeustapaus Steinerin ollessa täällä ja muuten minun keksimäni. Ei siis Steinerinkään metodi eli menettelytapa tyydyttänyt minua. Mutta nyt tein kesäkursseilla aivan uudenlaiset havainnot. Paitsi esitelmiä oli meillä siellä kysymyskokouksia ja n. k. kuulustelukokouksia. Edellisiä oli joka toinen päivä, mutta joka päivä oli miltei pari tuntia kestävä kuulustelu. Siinä oli minun vuoroni tehdä kysymyksiä ja velvottaa „oppilaita” vastaamaan. Ja tämä jos mikään herätti heissä mielenkiintoa ja innostusta. Silloin näet kukin sai arvostella itseksensä – ja jotkut julkituoda, – kuinka hän asiasta ajatteli, ja lopulta tuli kaikinpuolinen valaistus. Osanottajat vakuuttivat yhdellä suulla, että niihin kokouksiin ei saattanut kyllästyä, vaikka välistä aivoja pakotti paljaasta ponnistuksesta. Minun täytyi siis tulla siihen johtopäätökseen, että kuta enemmän koulun tapaan teosofinen kasvatustyö saadaan järjestetyksi, sitä suurempia tuloksia siitä on.

Ja nyt onkin alkanut selvitä tärkeä tulevaisuuden työ. Meidän on pantava pystyyn teosofinen kansanopisto. Ajatelkaamme oppilaitosta, joka olisi auki määrättyinä kuukausina vuodessa ja jossa oppia annettaisiin erilaisissa teosofisissa aineissa: maailman uskonnoissa, filosofiassa, yliaistillisten tutkimusten, spiritismin ja salatieteen historiassa, nykyaikaisessa teosofiassa, astrologiassa y. m. „salaisissa tieteissä”, kristinuskon alkuhistoriassa, uuden testamentin lukemisessa, kreikan, sanskritin ja englanninkielissä, yhteiskunnallisessa kysymyksessä, käytännöllisessä mietiskelyssä – mainitakseni joitakuuta aineita, jotka heti päähän pälkähtivät! Eikö semmoinen oppilaitos levittäisi siunausta ympärilleen? Eikö semmoinen kansanopisto olisi tarpeen vaatima ja tarkotustaan vastaava? Oi, sitä ei yksikään teosofi voi kieltää! Ja jos kysytte: onko meillä opettajavoimia, vastaan: on, ja että oppilaita olisi, siitä olen myös vakuutettu.

Kysymys on vain, kuinka asia on aineellisesti järjestettävä. Kansanopistossa olo tulisi näet liian kalliiksi oppilaille, jos heidän pitäisi kaikki kustantaa. Ei yksikään koulu eikä kansanopisto ole niin järjestetty. Oppilaiden maksu on päinvastoin niin pieni kuin mahdollista ja koulu pysyy pystyssä pääomilla tai avustuksilla (valtion tai yksityisten). Semmoiselle pohjalle on luotava teosofinenkin kansanopisto. Meidän on hankittava kokoon pääomia – ja kyllä aikoinaan valtionapua saadaan.

Paikka meillä jo on valmiina, tämä Tuonenkylämme. Seuramme „päämajaan” on kuuluva myös teosofinen kansanopisto eli korkeakoulu.

Sentähden on nyt ensi tehtävä saada päämaja velattomaksi, sitten rakennettava lisärakennus oppilaita varten ja koottava joko kerrallaan tai vuotuisasti pääoma, jolla opettajia kustannetaan.

Missä ovat nyt rikkaat teosofimme? Lahjottakaa tuhansia ja kymmeniä tuhansia! Nyt tarvitsee teosofia Suomessakin rahaa.

Meidän täytyy miettiä tätä asiaa. Ehkä olisi hyvä perustaa jonkinlainen osuuskunta tai osakeyhtiö, että vähävarainenkin voisi ottaa osaa kymmenillä markkoilla. Arpajaisiahan tavallisesti toimeenpannaan kansanopistojen hyväksi – ehkä semmoinen keino tulevaisuudessa olisi mahdollinen; arpajaiset kerran vuodessa voisivat ehkä tuottaa mitä juokseviin menoihin tarvitaan. Nyt tuskin vielä semmoisiin lupaa saataisiin.

Kuten sanoin, kaikkien tosi teosofien täytyy miettiä tätä asiaa.

*

Matti Kurikan toimittamat „New-Yorkin Uutiset” ovat pitkin vuotta sisältäneet kirjoituksia teosofiasta. Siinä on näkynyt nimimerkkeinä V. S., E. A., J. M., M. K–a y. m. Meidän täytyy olla varsin kiitollisia toimittajalle, että hän näin levittää tietoa asiasta, joka meille on kallis. Omasta puolestani olen kuitenkin ihmetellyt (ja kai moni lukija minun kanssani) Matti Kurikan omaa kantaa, joka niin sanoakseni tietopuolisesti on teosofinen, mutta samalla vastustaa nykyaikaisia teosofian edustajia semmoisia kuin T. S:n presidenttiä, Annie Besantia, C. W. Leadbeateria, jopa allekirjottanutkin. Ihmettelen sitä siksi, että se saa Matti Kurikan menemään aivan liiallisuuksiin. Hän on kovasti loukkaantunut Itäisen Tähdän järjestöön ja tekee Annie Besantista „teosofian kavaltajan”, joka tahtoo tyrkyttää „uutta mestaria” (Alcyonea) syntymäisillään olevan teosofisen kirkon paaviksi. Ja minua hän moittii siitä, että olen siinä hommassa mukana.

Tämä on nyt kaikki jokseenkin tuulesta temmattua. Mitä minuun tulee, en kuulu Itäisen Tähdän järjestöön enkä ole työskennellyt sen järjestön aikaansaamiseksi täällä Suomessa. En ole sitä vastaan – kuinka teosofi voisi vastustaa mitään hyvää työtä? – mutta en ole siihen osakaan ottanut, koska ensin tahdon nähdä, mitä siitä kehittyy. Jos siitä kehittyisi kirkko ja paavi, silloin mielestäni olisi turha sitä kannattaa.

Mutta Matti Kurikka ei ole huomannut sitä, että Itäisen Tähdän järjestöllä ei ole mitään virallista tekemistä Teosofisen Seuran kanssa. Ei

Annie Besant T. S:n presidenttinä työskentele sen järjestön puolesta, vaan yksityisenä teosofina. Ja onhan hänellä oikeus yksityisenä tehdä sitä työtä, jota hän katsoo hyväksi. Myönnän kyllä, että hänen korkea virallinen asemansa leimaa kaikki mitä hän tekee puoliviralliseksi, mutta tämä ei ole hänen syytensä. Jos me itsekukin pidämme kiinni teosofisesta ajatusvapaudesta ja työvapaudesta, voimme presidenttillemmekin myöntää täyden vapauden, vaikkapa hänen käsityksenä oikeasta olisi toinen kuin meidän.

Sitäpaitsi Annie Besantin oma, täydellisesti vapaamielinen, suvaitsevainen ja puolueeton kanta näkyy siitä puheesta, jonka hän tänä vuonna piti Parisissa ja jonka julkaisen tässä Tietäjän numerossa.

*

Minulle lähetettiin joku aika sitten näytteeksi muuan K. V. Kinoksen Tampereella julkaisema painotuote, joka koski magnetista parantamista ja nukuttamista; en tiedä enää lehden nimeä, sillä olen sen hukannut. Muistan vain että siinä oli puhe sekä teosofiasta että salatieteestä, sekä H. P. Blavatskysta että P. E:sta. Oma nimeni oli mainittu jonkinlaiseksi reklamiksi, oli mainittu, että kerran olin tekijälle lausunut: „te olette löytänyt yhden salatieteellisen avaimen.” Tässä yhteydessä oli kuitenkin lausuntoni väärin käytetty, sillä minä olin antanut sen yhdestä kirjoituksesta, jonka K. V. K. oli lähettänyt Tietäjää varten, mutta jota en voinut Tietäjässä käyttää. Siinä kirjoituksessa ei ollut puhetta mistään uudesta nukuttamistavasta tai parantamismenettelystä, vaan oli se tietopuolinen viittaus Raamatun ja Kalevalan salanimien merkitykseen psykofysiologiselta kannalta katsoen. Ja koska semmoisen merkityksen esittäminen antaisi aivan yksipuolisen ja väärän käsityksen Raamatun ja Kalevalan sisällöstä, en mitenkään katsonut K. V. K:n kirjoitusta julkaisemisen arvoiseksi. Vielä vähemmin, jos hän silloin jo olisi kirjottanut semmoisia mielettömyyksiä ja antanut semmoisia rumia ohjeita kuin tuossa painetussa tekeleessään. On vaikea ymmärtää, että ajatteleva ihminen saattaa siihen määrin sekottaa yhteen niin ristiriitaisia asioita kuin teosofian ylevän puhtauden ja tekijän omat inhottavat keksinnöt.

*

Teosofinen kustannusliikkeemme on taas saanut valmiiksi muutamia uusia kirjoja:

Mestarin jalkojen juuressa, toinen painos, varustettu tekijän muotokuvalla. Hinta 1:50, sid. 2:50.

Kuolemanjälkeinen elämä, kirj. C. W. Leadbeater, suomentanut V. Palomaa. Hinta 75 p., sid. 1:25. Erinomainen pikkukirja, josta jo muutamat lukijat ovat ennustaneet, että se tulee laajalle leviämään.

Sydämen oppi, otteita intialaisista kirjeistä, julkaissut ja esipuheella varustanut Annie Besant, suomentanut J. S. Hinta 60 p., sid. 1:50.

Syksyksi valmistuu erittäin mieltäkiinnittävä suomennos: Svaami Viveekaanandan *Karma Jooga eli toiminnan tie täydellisyyteen*; sitäpaitsi Salaisen Opin kolmas nide ja myöhemmin (ehkä jouluksi) Annie Besantin *Aikain viisaus*.

*

Eräs ystävä ja harras teosofi kirjottaa „kaukaisesta lännestä” seuraavan kirjeen Tietäjälle. Siitä näkyy, minkälaiseen ristiriitaan ihmissielu joutuu, kun siinä on hyvän voima herännyt ja sielu on päässyt puhdistuksen tien alkuun, mutta vielä on personallisten tunteiden heiteltävänä. Sielu aavistaa oman heikkoutensa, mutta ei vielä uskalla tehdä ratkaisevaa päätöstä, koska se ei luota itseensä – ei usko, että se lujasti pysyisi päätöksessään. Sitä läksyä sen kuitenkin täytyy oppia.

Mietin, mietin itsekseni: „mitä tehdä? Elämä on niin tyhjää tarkotuksetonta täällä; ei mitään, mitään jalompata näe; kaikki on vaan „rahan tekemistä” varten; kaikki elää omaa etuansa tavotellen ja kiihkoisa on heillä kiire. Mitä siis teen minä, joka todellista, sisäistä elämää jo vähän tajuan, onko minunkin tuohon oman edun kamppailuun tyydyttävä? Onko minun, joka en enää saa sisimmälleni rauhaa oman itseni eteen työskentelyssä, sittenkin vaan tyydyttävä tuohon tyhjäan elämään? Eikö ole mitään jalompata työtä, joka tyydyttäisi koko sielunani? Miksi en saa tehdä sitä, mikä on sisimpäni kallein toivo: teosofisen valon levittäminen?”

Näin mietin itsekseni. Vastausta en löydä muuta kuin sen ikuisen karman lain: Jos olisin minä valmis „lähetettäväksi kaikkeen maailmaan”, niin tilaisuus siihen itsestään tarjoutuisi.

Täällä Väinön heimolaiset, kulkurin kujilla kulkeissaan, ovat niin paljon menettäneet siitä, mitä oli heillä kotimaassa. Täällä tulee raakuus sävyisyyden sijalle. Harvan harvassa on niitä heimolaisia, jotka voisivat ottaa vastaan teosofista sanomaa. Kuinka sitten minä olisin kykenevä heitä opastamaan! Ei; tyytyös rintani siihen vähäiseen pieneen työhön, mitä voit tehdä. Ällös nurku kohtaloasi vastaan! Ällös nurku! Mutta kuinka tyytyä ma

voisin tähän, joka on tyhjää kaikki? Eikö se, joka sisässäni tätä tyhjyyttä tuomitsee, ole *hyvän ääni*, kuinka voisin olla sitä kuulematta? Enhän tyytymättömyyttä muuten tuntisikaan! Niin – ja enkö väärin tee jos ajattelen itseäni heikoksi, „syntiseksi”, joka en vielä mitään voi tehdä valon ja vapauden puolesta? Sillä „pessimismillänihän” minä kuoletan itsestäni hyvän kaipuun!

Siis työhön, työhön on mun ryhdyttävä, työhön jalompaan, kuin oman personani ylläpitämiseen. Tuo rahan „tienauksen” kiihko, joka ei minua huvita enää, ei saa minua vetää pyörteisiinsä! Minun tulee antautua kokonaan teosofian palvelukseen! Mutta mistä saan rahoja velvollisuksieni täyttämiseen? Olenhan tämän „kuuman kaipuun” ajamana joutunut raha-velkaan muille ihmisille, kokeiltuani „sointuloitten” perustamista. Enhän saa sitä unohtaa. Rahaa siis mun täytyy saada! Miten? Työtä, ruumiillista työtä tekemällä. Muukalaisen rahamiehen palvelukseen mun täytyy antautua yksinomaan sitä varten, että rahaa saan, jolla velat maksan, että olisin kerran vapaa antautumaan teosofiseen työhön. Näin päätän minä ja teen työtä, että velat „viimeiseen ropohon” voisin maksaa. Mutta – taaskin kumma tunne! Kun velat on toivossa saada kohta maksettua, niin jopa ilmenee uusi rahan tarve ja niin en pääse minä teosofista työtä tekemään; en voi lähteä kirjalaukkuni kanssa kulkemaan, kun Suomeen, vanhaan rakkaaseen kotimaahani alkaa mieli voimakkaana palamaan. Täällä tuntuu niin sanomattoman tyhjältä. Ei täällä ole mitään tarjolla Väinön heimolaiselle siitä mitä kotimaa jo tarjoaa valistuksen vainiolla. Sinne siis mieli tekee! Siellä on niitä, jotka ymmärtävät, siellä voi rauhallisten maalaisten kesken jotain tehdä. Eivät he ole niin perin turmeltuneet kuin me hajallaan olevat Lännen suomalaiset olemme.

Siis matkarahoja ja vähän „ylijäämää” on nyt ruvettava „tienaamaan!”

Näin kummallinen on ihmismieli! Kun se yhtä saa, niin se toista kaipaa.

Taaskin mun täytyy optimismistani luopua: En ole minä valmis! Jos olisi kyllin mulla luottamusta itseäni; jos t. s. olisin valmis matkalle teosofiseen työhön, en minä ikävöisi kotimaata, en ystäviä enkä samoin ajattelevien seuraa, vaan siellä, missä suurin on pimeys, minä valoa tarjoaisin, sillä siellähän sitä tarvitaan! Mutta oppilas olen ja minä kaipaen opettajan huolenpitoa ja hoivaa. Minä kaipaen jalompien sielujen läsnäoloa ja heidän puhettaan minä haluan kuulla. Ja Synnyinmaassani sitä saan.

Kenties onkin se minun tehtäväni. Ehkä kuluisi täällä „villissä lännessä” aikani hukkaan vaikka „rehaasin” täällä ympäri, kun nämä heimolaiseni niin vähän valoa kaipaavat. Ehkä heidän on saatava oppia jotain muuta tietä. Ne, jotka täällä kaipaavat valoa, löytävät sen ilman minun apuani. Suomessa sen sijaan on minun voimilleni helpompi maaperä. Ne ovat siellä vastaanottavaisempia kuin täällä „dollarijahdin” maassa.

Näin lohduttelen taas itseäni ja tyytyväisenä „pusken” rahapohattain työtä.

Elämä on alituista tienhaaroissa valitsemista „mitä tietä käyn!” Jospa voisin minäkin taas oikein valita! Jospa sisimpäni Jumalani ääntä osaisin kuulla!

Tahdon tässä huomattaa, että jokainen aatteellinenkin työ elättää ihmistä, jos hän tekee sitä tunnollisesti, ahkerasti, viisaasti ja koko sydämellään ja jos hän mukautuu olosuhteiden mukaan. Kyllä ihminen voi elää levittämällä teosofista kirjallisuutta esim.! Mutta hänen täytyy koko

voimallaan ponnistaa ja ainakin alussa tyytyä hyvin niukkiin elinehtoihin ja hyvin tylyyn kohteluun maailman puolelta. Hänellä on siinä työssä toisenlaisia sielullisia tuskia kärsittävänsä kuin muussa työssä. Ei missään ihminen vaella ruusuilla. Niin kauan kuin ihminen etsii personallista tyydytystä, hän pettyy. Hänen täytyy tyytyä omantuntonsa kiitokseen. Mutta se kiitos kasvaa hänen toiseksi luonnokseen ja täyttää hänet onnella ja rauhalla, niin että vanha personallisuus häviää ja uusi tulee sijaan.

*

Eräs nuori lukijamme on lähettänyt „Tietäjälle” seuraavan kirjeen. Julkaisen sen tässä, koska uni, josta se kertoo, silmännähtävästi kuuluu hyvien telepatisten ilmiöiden joukkoon.

Yöllä vasten keskiviikkoa 12 p:ää kesäkuuta 1912 noin kello 3:n tienoissa Hinssan kylässä Sipoossa näin seuraavan unen:

Edessäni oli avara, avonainen hauta, jonka pohjalla avonaisessa kirstussa oli kelmeä, hiukan vihertävä nuorukaisen ruumis. Joskin sillä oli tutut piirteet, en sitä silloin tuntenut, sillä se näytti jo verrattain vanhalta: silmät olivat kuopissa, leuka ja nenä olivat mätänemistilassa ja valkoisten haivenien peittämä. Minua ympäröi vastenmielinen, äitellä ruumiin haju, joka näyn keralla vaikutti minuun niin hermoja tärisyttävästi, että siitä havahduin.

Vaan en herättyäniäkään saanut mielestäni haihdutetuksi tuota inhottavaa kuvaa. Päinvastoin silloin tunsin, kenen ruumiin olin nähnyt: ystäväni ja uskottuni Väinö Lennartin. Nousin silloin istumaan ja vähän jalottelemaankin ja vasta hiukan rauhoiduttuani menin takaisin sänkyyn.

Yhä edelleenkin näen unta kuolemasta, m. m. että itsekin kuolin huutaen: Ihmiset eivät ole vielä tunteneet tarpeeksi kalman hajua! – jolloin uudelleen heräsin hyvin kiihottuneessa mielentilassa.

Unilleni olen aina löytänyt selityksen edellisten päivien tapahtumissa. Tälläkertaa en kuitenkaan keksinyt mitään pätevää. Se, mitä olin viime aikoina lukenut ja kokenut, ei voinut antaa aihetta haudan, kirstun ja nuoren vainajan näkemiseen.

En ajatellut asiaa enempää. Vasta lauantaina 15 p:nä sain seuraavan kirjeen.

Kerava, kesäk. 14 p. 1912.

Ylioppilas Herra *Ilmari Vainio*
Nickby.

Tuntiessamme Teidän veljeni Väinö Lennartin ystäväni pyydämme täten ilmottaa, että Väinö kuoli keskiv. 12 p. kesäkuuta klo 5 a.

Kunnioittaen

Ktta: V. Alfred Untamo.

Tämä selittää asian. – Väinö Lennart oli 19-vuotias lahjakas ja toivorikas kirjailijan alku (hän oli julaissut suuren joukon aatteellisia kirjoituksia ja näytelmiä). Tunsimme toisemme useita vuosia ja olimme toisiimme hyvin kiintyneet.

On mielestäni luonnollista ja ymmärrettävää, että hän ennen itsetietoista kuolemaansa ajatteli minua. Näin ollen arvelen tässä tapahtuneen sähköisen vuorovaikutuksen hänen ja minun tajuntani kesken; meidät erotti toisistamme 13 tahi 14 kilometriä. – Vaan oli miten oli: Ystäväni kamppaillessa elämän ja kuoleman välillä, minä samaan aikaan mitä omituisimmassa tilassa käyskentelin huoneeni lattialla vaistomaisesti ajatellen häntä haudassa.

Hinssa 5 p. heinäk. 1912.

Ilmari Vainio

Syyskuu, s. 307-312

Otan nyt puheeksi asian, joka varmaan nykyään on mielenkiintoinen vakaville teosofeille. Tahdon puhua opettajista ja oppilaista, Mestareista, salaisesta koulusta ja esoterismista yleensä. Tämä kysymys näyttää nimittäin taas tulevan päiväjärjestykseen Teosofisessa Seurassa. Kymmenen vuotta sitten sama kysymys oli ratkaistu kaikkien mielihyväksi: T. S:ssa oli olemassa esoteerinen koulu, jonka näkymättöminä opettajina toimivat Mestarit ja jonka ulkonaisena päänä oli Annie Besant; ken siihen tahtoi pyrkiä, hänen oli kääntänyt Mrs Besantin puoleen. Mutta noin parikymmentä vuotta sitten kysymys oli mutkikkaampi: T. S:n sisäisiä osastoja oli kaksi ja Mestareita edusti ulkomaailmassa kaksi henkilöä: Mrs Besant ja Mr William Q. Judge; pyrkijän täytyi siis valita, kummanko ulkonaisen pään puoleen hän halusi kääntyä.

Nyt nuo entiset ajat näkyvät uudistuvan. Rauha on katoamaisillaan maasta ja ihmiset tulevat taas epätietoisiksi ja epävarmoiksi. „Kumpi on oikeassa?” kysytään taas ja ihmetellään Mestarin puutteellista johtoa. Minulta on nimenomaan kysytty näin: „kumpaanko salakouluun neuvotte, että pyrkisin: Mrs Besantin vaiko tohtori Steinerin?” Ja ovatpa jotkut kysyneet näinkin: „ettekö te ottaisi minua oppilaaksenne? Eikö teillä voisi olla oma esoteerinen koulunne?”

Mihin tulee tällä kertaa epätietoisuus ja kilpailu loppumaan? Viime kerralla se loppui siihen, että Mr Judge julistettuaan Mrs Besantin mustien maagikkojen kätyriksi, oli itse perästäpäin pakotettu luopumaan Seurasta ja perustamaan oma Seuransa, josta on polveutunut n. k. Universal

Brotherhood. Kuinka nyt on käyvä? Samalla tavalla? Vai ollaanko viisastuttu?

Toivon, että olemme viisastuneet. Toivon, että ymmärrämme paremmin kuin ennen, mitä salainen koulu, salainen opetus ja salainen opettajatoimi on. Toivon, että tämän paremman ymmärryksemme nojalla voimme tyynemmin ja rauhallisemmin katsella henkilöitä ja tapahtumia. Sillä arvostelukykyimme riippuu ennen kaikkea siitä, että olemme selvillä *käsitteistä*.

Kun ihminen on läpikäynyt sen henkisen herämyksen, joka paljastaa hänelle, että elämä on tie Jumalan luo eli totuuden tietoon, silloin hän luonnollisesti katsoo ympärilleen nähdäkseen onko ihmisiä, jotka ovat sen tien kulkeneet tai semmoisia, jotka sitä paraikaa kulkevat. Molemmilta hän voi odottaa opastusta ja ohjausta. Jos hän on tavallinen uskovainen, jäävät hänen käsityksensä verrattain hämäräksi. Hänelle kyllä selitetään, että „Kristus on tie, totuus ja elämä”, ja hän ymmärtää itse, että jokaisen papin ja „jumalanmiehen” pitäisi olla häntä edempänä henkisessä elämässä, mutta mitään tarkkoja osviittoja ja neuvoja hän ei ole tilaisuudessa saamaan; hän piankin huomaa surukseen, että hänen kirkollaan on sängen vähän todellista tietoa näissä asioissa. Toisin on teosofin laita. Hän saa kuulla, että niitä ihmisiä on olemassa, jotka ovat kulkeneet tiedon tien, ja että niitä kutsutaan Mestareiksi, adepteiksi, Mahaatmoiksi j. n. e. Heidän joukkoonsa eli veljeskuntaansa kuuluvat Jeesus Kristus, Gautama Buddha, Krishna, Zoroaster, Pythagoras, Mooses y. m., y. m. Heistä jokainen kelpaa tienviittaajaksi ja neuvojaksi. He ovat itse asiassa ihmiskunnan opettajia. Ja koska he ovat kulkeneet tien Jumalan luo ja yhtyneet Jumalaan, ovat he kuolemattomia olentoja, jotka totisesti ovat „meidän kanssamme joka päivä maailman loppuun asti”. Mutta paitsi näitä Mestareita elää maailmassa vielä heidän oppilaitaan, jotka ovat tietoisessa yhteydessä Mestarein kanssa. Nämä oppilaat ovat ihmisiä, jotka kulkevat tiellä ja he tietenkin voivat neuvoa tietä Mestarein, todellisten opettajain luo.

Kun kristitty herää, hän ei tiedä toisenlaisista opettajista kuin papeista. Onhan olemassa ammoisista ajoista lähtien kokonainen järjestetty virkailaitos – kirkko ja sen papisto, – jonka erikoistehtävänä on ohjata ihmisieluja Jumalan luo! Vastaherännyt ei vielä älyä, että jumalalliset asiat ovat yhtä pyhiä kuin esim. taide. Niitä ei voi oppia minkäänlaisissa virkailaitoksissa, ei yliopistoissa, ei akatemoissa, ei seminaareissa. Hutilus jää aina hutilukseksi, vaikka Münchenissäkin käy oppia. Todellinen taiteilija syntyy neron leima otsassaan. Ja tämä merkitsee henkisistä asioista

puhuen, että jos ei ihminen kasvata sitä jumalallista siementä, joka piilee hänen omassa samoin kuin jokaisen ihmisen sielussa, ei hänestä tule „jumalanmiestä“, vaikka minkälaisia „jumaluusopillisia“ tutkintoja suorittaisi.

Kun teosofi herää, hän kysyy itseltään ja hengenheimolaisiltaan: „missä on semmoinen ihminen, joka todella on kulkenut jonkun matkaa tiellä, joka todella jotakin tietää, ja joka minuakin voisi neuvoa kulkiessani?“ Hän voi silloin kuulla useammastakin semmoisista ihmisistä. Toinen esittää toista, toinen toista. Ja kuten alussa sanoin, tämä Mestarein oppilaiden lukuisuus saattaa monellekin tehdä valinnan vaikeaksi.

Sitä sen ei kuitenkaan tarvitse olla, jos punnitsemme asiaa. Minkä seikan täytyy nimittäin pakosta olla määrääjänä, kun valinta tapahtuu? Määrääjänä ei voi olla mikään muu kuin luottamus, sisäinen usko ja luottamus, toiseen tai toiseen opettajaan. Jollei sitä luottamusta, sitä niin sanoakseni magnetista vetovoimaa ole opettajaan, ei pidä antautua oppilaaksi. Tässä ei ole kysymys virkalaitoksista eikä ulkonaisista oppijärjestelmistä, vaan ihmissielun hienoimmista väreilyistä. Opettajan ja oppilaan välille muodostuu henkinen yhdysside, joka tekee molemmat (ja etenkin oppilaan) alttiiksi toistensa vaikutuksille. Kaikki opettajan ominaisuudet voivat vähitellen siirtyä oppilaaseen, eikä ainoastaan hyvät vaan mahdollisesti hänessä löytyvät pahatkin ominaisuudet. Opettajatoimi on yhtä arkaa ja vastuunalaista, kuin korkeata ja kunniaakasta laatua; oppilaanaolo samaten yhtä vaarallista ja velvottavaa kuin kaunista ja kehittäväää. Ellei opettaja ole ottanut vissiä askeleita henkisen elämän tiellä, ei hän osaa oppilaassaan herättää sitä ominaisuutta, joka on kaikista tärkein tiedon tiellä: itsenäisyyttä, itsenäistä ajatusta, tunnetta ja arvostelukykyä.

Moni teosofi onkin siinä asemassa – ja yhä useampi siihen joutuu, – ettei hän tunne erityistä vetovoimaa yhteenkään opettajaan, vaikka hän kyllä mielellään edistyisi henkisen tiedon tiellä. Mitenkä hänen on meneteltävä? Onko häneltä kielletty osallisuus „taivasten valtakunnan salaisuuksiin“? Eikö hänellä ole mitään toivoa joutua Mestareiden – ihmiskunnan varsinaisten Opettajain – kanssa tekemisiin?

On kyllä. Se mahdollisuus ei ole keltään kielletty. Pääsy Mestarein luo riippuu ihmisestä itsestään. Vaikka ihmisellä on opettajiakin, riippuu viime kädessä kuitenkin hänestä itsestään, pääseekö hän Mestarein kouluun.

Ja Mestarein koulu on todellinen *salainen koulu*. Tämä salainen koulu on näkymättömässä maailmassa. Siinä käynti tapahtuu salassa. Kaikki

ulkonaiset „salaiset koulut” ja pyrkimykset ja ponnistukset ovat vain valmistavaa laatua. Varsinainen henkinen opetus annetaan salaisessa maailmassa. Missä se salainen maailma on? Joka paikassa. Ja kuinka ihminen siihen astuu? Oman sydämensä kautta ja läpi.

Tie Mestarein luo on kerta toisensa perästä julistettu maailmalle. Se ei ole mikään salassa pidetty asia. Päinvastoin jokainen sen voi kuulla ja käsittää. Vaikeus ei ole käsittämisessä, vaan käymisessä. Sillä mikä tie Mestarein luo on? Se on vapaaehtoinen, vaikuttimiltaan epäitsekkäs työ ihmiskunnan hyväksi. Palvelkaa ihmisiä, rakastakaa toisianne! Tehkää omasta elämästänne yksi pitkä työskentely totuuden ja oikeuden, kauneuden ja hyvyyden puolesta ihmisille iloksi ja hyödyksi! Työskennelkää puhtaista vaikuttimista, – ei kunnian, ei kiitoksen, ei maallisen eikä taivaallisen palkan odotuksesta! Kun ihminen niin elää ja niin tekee, hän suurin askelin lähenee Mestarein salaista koulua. Sillä siihen kouluun otetaan oppilaisiksi ainoastaan ihmisten auttajia.

Ja koska työ ihmiskunnan puolesta on semmoista, jota kunkin ihmisen itse täytyy oppia ja itselleen opettaa – sillä työllä on tuhansia muotoja, – ei hän oikeastaan tarvitse mitään opettajaa. Jos se työ on hänelle uutta ja ennen koettamatonta, hän saattaa suurestikin erehtyä ja kompastua. Hän saattaa erehtyä omista vaikuttimistaan, hän saattaa erehtyä omasta tehtävästään, mutta kaikista lankeemuksistaan ja kompastuksistaan hän oppii ja viisastuu. Hän oppii itseään tuntemaan, sekä personallisen itsensä puutteellisuuksia että jumalallisen itsensä loistavia mahdollisuuksia. „Työ tekijäänsä neuvoo.” Mutta kun omatunto on kompassina, järki perämiehenä ja tunteet tuulena, käy purjehdus varmasti päämäärää kohti. „Etsikää meitä Teosofisen Seuran kautta”, on eräs Mestari sanonut. Tässä on teosofeille ohjelma annettu: „tehkää paraimman kykynne mukaan teosofista työtä, emmekä me – Mestarit – ole kiittämättömiä.” Ihmiskunta tarvitsee meidän päivinämme teosofiaa, sen pitää tutustua teosofisiin oppeihin. Mikä työ siis tällä hetkellä on varmempaa työtä ihmisten hyväksi kuin työ teosofisten aatteiden puolesta? Ei toisen tai toisen seuran tai järjestön puolesta, vaan teosofisen aatteen, jonka kannattajana ja edustajana tietenkin Teosofisen Seuran tulee olla.

Semmoista tietä pitkin ovat muutamat meistä löytäneet Mestareita, ja se tie on kaikille avoinna aina ja kaikkialla.

Lupasin puhua myös esoterismistä yleensä. Mitä se on?

Esoterismi on menetelmä eli työtapa, joka ottaa huomioon sen luonnonlain, jota hebrealaiskirje kuvaa sanoilla: „mutta usko on vahva uskallus niihin, joita toivotaan, eikä näkymättömistä epäile.” Tämä on huono suomennos; tekstin mukaan pitää kuulua: „mutta usko on toivottavien asian aineellinen perusta”, sillä lause on kreikaksi *esti de pistis elpitsomenoon hypostasis* ja latinaksi *est autem fides sperandarum substantia rerum* ja esim. englanniksi *faith is the substance of things hoped for* (katso Tietäjä 1910, siv. 76, jossa olen tätä selittänyt).

Esoterismi on nyt työskentelyä tällä uskolla, joka on „toivottavien asiain aineellinen perusta”, ja se merkitsee, että esoterismissa ymmärretään, että se mikä on näkyväisessä on ensin ollut näkymättömässä (”eikä epäile näkymättömistä”), että aate mikä maailmassa toteutuu on ensin toteutettu ajatuksessa. Esoterismi ottaa tietoisesti huomioon luonnonlain, jota kaikki ihmiset noudattavat. Kun taloa aiotaan rakentaa, ajatellaan se ensin valmiiksi „mielikuvituksessa” ja tehdään piirustukset – ei kukaan järkevä ihminen ryhdy rakentamaan, ennenkuin hän on piirustuksia ajatellut.

Esoterismi on siis sitä, että asia toteutetaan ajatuksessa ennenkuin se pudotetaan fyysilliseen maailmaan. Esoteristi on ihminen, joka uupumatta ajattelee ja mietiskelee määrättyä toivottavaa ihannetta, jotta se saattaisi toteutua näkyväisessä maailmassa.

Esoterismi ottaa huomioon myös toisen luonnonlain: *concordia res parvæ crescunt* eli yhteistyöllä saadaan suuria aikaan. Kun tahdotaan jotain ihannetta toteuttaa, on monen samanmielisen yhteistyö mietiskelyn avulla paljon, paljon voimakkaampi kuin voimakkaankin yksilön. Ymmärretäänhän kirkoissa ja lahkoissakin yhteisen rukouksen suurta voimaa!

Jos siis ihmisiä liittyy yhteen määrättyinä aikoina ja samalla tavalla ajattelemaan määrättyä ihannetta ja sen toteuttamista, on tämä esoterista työskentelyä. Kun teosofit tällä tavalla ajattelevat esim. teosofisten aatteiden leviämistä, harjottavat he teosofista esoterismia.

*

– Mitä toimittaja ajattelee Suomen kansan tulevaisuudesta? Minkälaiseksi se tulee?

– Uskon varmasti, että siitä tulee semmoinen, jommoiseksi itse sen muodostamme.

Lokakuu, s. 355-357

Elokuun 7 p:nä kuoli Kempenissä Baijerissa kuuluisa saksalainen teosofi ja lääkäri tohtori Franz Hartmann. Suomalaisille teosofeille hän on tuskin nimeltä tunnettu – helmikuun Tietäjässä tänä vuonna oli häneltä pieni kirjotus „Teosofia ja teologia”, – vaikka hän oli tuottelijaimpia teosofisia kirjailijoita ja luettu ympäri teosofista maailmaa. Hän on julkaissut ainakin 37 kirjaa teosofis-okkultiselta alalta, paitsi suuren joukon artikkeleita. Hän toimitti vv. 1893-1900 „Lotusblüten” nimistä teosofista aikakauskirjaa ja herätti sen v. 1908 uudestaan eloon „Neue Lotusblüten” nimellä.

Tohtori Hartmann oli Mad. Blavatskyn aikuisia teosofeja. Hän liittyi teosofiseen liikkeeseen 80-luvun alkupuolella ja oleskeli Intiassa, päämajassa, Hodgson syytösten aikana. Hän oli H. P. Blavatskyn innokkaimpia puolustajia ja mukana siinä komiteassa, joka paljasti nikkari Coulombin vehkeet n. k. salaisen kaapin jutussa, josta voidaan lukea kirjassa „*Teosofia ja H. P. Blavatsky*, kirj. muutamat suomalaiset teosofit”. William Q. Judge'in vanhana ystävänä hän aina puolusti tätäkin ja asettui alussa Mrs. Besantia vastaan, mutta kun Mrs Tingley perusti „Universal Brotherhood” seuran, tuli tohtori Hartmann takaisin Teosofiseen Seuraan.

Franz Hartmann säilytti aina oman itsenäisyytensä. Hän oli H. P. B:n ystävä, näki hänen „okkultisia ilmiöitään” ja joutui itse tekemisiin Mestarin kanssa ilman Madame Blavatskyn välitystä, joten hän ei koskaan kaivannut ulkonaisia auktoriteteja teosofisen uskonsa tueksi. Hän kulki aina omaa uraansa ja hänen kantansa oli sama 30 vuotta sitten kuin kuollessaan. Tällä en tarkota, että hän olisi jäänyt kehityksestä jälelle, vaan että hänen mielipiteensä alusta saakka olivat siksi raikkaat ja valistuneet, ettei hänen tarvinnut niitä muovailla. Kaikki hänen kirjansa sisältävät samaa syvää elämänviisautta. Jos yhteen perinpohjin tutustuu, voi sanoa tuntevansa Hartmannin kannan. Hänen tyyliinsä on kuitenkin siksi omaperäinen ja nerokas, että mielihyvällä lukee häntä yhä uudestaan ja uudestaan.

Varsinkin yksi Hartmannin kirjoista on tärkeä; se on samalla enin suosittu ja tunnettu. Tarkotan kirjaa *Weisse und schwarze Magie* (englannin kielellä *Magic, white and black*, ruotsiksi *Magi, hvit och svart*). Tekijä kirjotti sen alkuperäisesti englannin kielellä ja se ilmestyi jo 1880-luvulla.

Teosofinen Kustannusliikkeemme on hankkeissa saada tämä kirja „Valkoinen ja musta magia” suomeksikin. Se ei ole mikään neuvonantaja loitsutemppujen tekemisessä, vaan esittää sitä aikain viisautta, jota seuraamalla ihminen voi kehittyä todelliseksi tietäjäksi, valkoiseksi maagikoksi, jonka elämä ja työ on siunaukseksi ihmiskunnalle. Tekijä on itse niin syventynyt siihen viisauteen ja niin täydellisesti sen läpikäynyt, että kirjan lukijakin tuntee puhdistuvansa ja valistuvansa jo lukiessaan. Sen keskusaate on Jumalan ykseys ja kaikkiallisuus, sen filosofinen kulmakivi usko ihmisen jumalalliseen Itseen. Hartmannin mielestä kaikista tärkein teosofinen oppi on oppi ihmisten veljeydestä ja heidän yhteydestään Jumalassa. Kaikki toiset opit valmistavat vain tietä tälle käytännölliselle perusaatteelle. Hän ei uskonut muihin uskontoihin kuin rakkauden uskontoon. Se on ainoa uskonto, joka ei tyydy yksinomaan aivoja voimisteluttamaan, vaan yhtämittaa kaipaava ilmenemistä jokapäiväisessä, elävässä käytännössä.

Franz Hartmann syntyi marraskuun 22 p:nä 1838 Donauwörthissä Baijerissa. Hänen isänsä oli piirilääkäri Carl Hartmann ja äitinsä syntyään Elisabeth von Stack. Saavutettuaan tohtorin arvon Münchenin yliopistossa Hartmann v. 1865 matkusti Pariisiin ja seikkailuhaluista luontoaan noudattaen laivalääkärinä Amerikkaan, jonne hän jäikin 18 vuodeksi. Täällä hän eli ja toimi milloin lääkärinä milloin farmarina. Hän kävi yksin Pohjois-Amerikan intiaanein luona, matkusti Mexikossa ja Texasissa, tutki Yhdysvaltojen spiritismiä juurta jaksain, mutta ei saanut vastausta polttaviin kysymyksiinsä, ennenkuin Madame Blavatskyn ensimmäinen suurteos „Paljastettu Isis” joutui hänen käsiinsä. V. 1883 tohtori Hartmann eversti Olcottin kutumana matkusti Intiaan ja asettui Adyarin päämajaan. Vasta 1890-luvulla hän lopullisesti muutti Saksaan ja ryhtyi laajaan teosofiseen työhönsä kansalaistensa hyväksi.

Kirjottaessani näitä rivejä Franz Hartmannin muistoksi muistuu mieleeni, kuinka innokas hänen ihailijansa minäkin olin jo nuoruudessani. Hänen „Magiansa” oli lempikirjojani. Ja kun kenraali Sederholm vainaja v. 1897 lainasi minulle „Lotusblütenin” aikaisemmat vuosikerrat, vietin monta ihanaa hetkeä niiden ääressä. Ne olivat alusta loppuun toimitetut määrättyllä tarkotuksella tehdä teosofiset perusopit tunnetuiksi yleisölle ja käännoksinä julkaista helmiä maailman, etenkin itämaitten uskonnollisfilosofisesta kirjallisuudesta. Ne ovat sentähden tänäpäivänä yhtä arvokasta lukemista kuin ilmestyessään. Hyvin vähän niissä on semmoista, joka vain koskee silloisia päivän asioita.

Kun näin perästäpäin arvostelee ja ajattelee Franz Hartmannin elämän työtä, täytyy tunnustaa, että hän oli viisas teosofi ja salatieteilijä sanan todellisessa merkityksessä.

Marraskuu, s. 403-416

Tällä kertaa tahdon julkaista asiaan kuuluvine kommentarioineen kaksi kirjettä, jotka minulle sitä varten on lähetetty. Molemmat ovat aiheutuneet toimittajan lausunnoista äskeisissä Tietäjän numeroissa, mutta kuinka erilaisen vaikutelman kirjeiden kirjottajat ovat sanoistani saaneet! Toinen näkee työssäni hyvää, toinen pahaa, toinen osottaa luottamusta toimenpiteihini, toinen luottamuksen puutetta. Tosin eivät puhu samoista asioista; tosin eivät puhu minusta personallisesti. Toinen iloitsee ihanteistani ja ehdotuksistani, toinen moittii sanojani ja tarkotuksiani, mutta koska itse olen molempien takana, koskevat arvostelut minua personallisestikin.

*

Alotan „pahalla” kirjeellä.

Teosofisen Seuramme rahastonhoitaja herra Emil Turunen Helsingistä kirjottaa:

Arv. Tietäjän toimitus. Viimeinen syyskuun numero sisältää kirjutuksen toimittajalta, johon monet T. S. jäsenet eivät voi antaa sielussaan täyttä tunnustusta. Ainakin allekirjottanut pyytää toimittajaa julkaisemaan seuraavan vaatimattoman selitykseni.

Kirjotuksessa tahdotaan puhua „opettajista ja oppilaista, Mestareista, salaisesta koulusta ja esoterismista yleensä”. Ja kirjotuksessa tehdään kuvaus, kymmenen ja noin parikymmentä vuotta sitte vallinneesta tavasta pyrkiä esoteriseen kouluun.

Kirjotuksessa jatketaan: „Nyt nuo entiset ajat näkyvät uudistuvan”, nimittäin „mutkikkaampi” aika, jolloin oli kaksi edustajaa, Mrs Besant ja William Q. Judge joille kummallekin saattoi pyrkiä päästäkseen esoteriseen kouluun. „Rauha on katoamaisillaan maasta ja ihmiset tulevat taas epätietoisiksi ja epävarmoiksi. Kumpi on oikeassa?” huudahtaa kirjottaja lopuksi ja alempana mainitaan Mrs Besantin ja tohtori Steinerin salakoulut.

Tämän johdosta nousee paljon kysymyksiä mieleen. Mitä varten nyt juuri olisi aika mutkikkaampi?

Eikö se olisi voinut olla jo silloin sitä, kun tohtori Steiner yhteissopimuksesta Mrs Besantin kanssa alotti oman esoterisen koulunsa noin kuusi vuotta sitten omalla vastuullaan? Mitä varten juuri nyt, kun hän on jo toiminut vuosikausia, nostetaan meillä kysymys „rauha on katoamaisillaan“? Katoaako tämä rauha Besantin vai Steinerin oppilailta vaiko toisilta seuraan kuuluvilta jäseniltä?

Minun ymmärtääkseni rauhan ei tarvitse kadota ollenkaan ei kummankaan opettajan oppilailta, luottakoot he omaan sisäiseen vakaumukseensa, joka heitä johdattakoon. Ja jos taas rauha muita seuran jäseniä järkyttäisi, niin miksi? Mitä varten juuri seuran jäsenille tahdotaan antaa viittauksia jonkinlaisista eroavuuksista?

Sillä eikö samat mestarit ole kummankin opettajan takana? Eikö se teosofinen tieto, jota tohtori Steiner opettaa ihmiskunnalle ole yhtä valkeata kuin Besantin? Uskon sen olevan. Ja uskon että „toimittaja“ sen myöskin tietää ja odotin, että kirjotuksessa olisi annettu totuuden mukainen selitys kummankin opettajan menettelytavoista ja jätetty kaikki muu lukijan arvosteltavaksi.

Tämä olisi ollut senkin puolesta helppo tehdä, kun arv. kirjottaja ei sano lukeutuvansa kummankaan opettajan ryhmään (katso toukok. Tietäjää) vaan on „itsenäinen tutkija“.

„Mihin tulee tällä kertaa epätietoisuus ja kilpailu loppumaan?“ Ja kirjotuksessa sanotaan, että silloin Mr W. Q. Judge julistettuaan „Mrs Besantin mustien maagikkojen kätyriksi, oli itse perästäpäin pakotettu luopumaan Seurasta. Kuinka nyt on käyvä? Samallako tavalla“, jatkaa kirjottaja. Siis siten, että Steiner homottuaan opettaneensa väärin tulisi pakotetuksi eroamaan j. n. e. Todella hieno viittaus! Ja mistähän on saatu siihen aihetta?

Tietääkseni ei ole ollut ollenkaan olemassa sellaiset suhteet kuin kirjotus viittaa tohtori Steinerin ja Mrs Besantin salakoulun eroamisessa kuin aikaisemmassa W. Q. Judgen ja Mrs Besantin eroamisessa, jossa alusta alkain oli heidän välillään olemassa erimielisyyttä ja vallan tavoittelua ainakin W. Q. Judgen puolelta. Sitäpaitsi he kumpikin edustivat samaa koulua. Kun sen sijaan tiedetään tohtori Steinerin olevan itsenäisen riippumattoman johtajan omassa salaisessa koulussaan.

Lopuksi tahdon mainita, että en tahdo puolustaa kenenkään kunniaa, sillä en siihen kykene, eivätkä he sitä tarvitse, mutta tässä on ilmeisesti jokin tarkoitus takana, taikka se on kirjottajan puolelta erehdystä.

Emil Turunen.

*

Lukiessani ylläolevaa herra E. T:n kirjettä tulin sydämessäni murheelliseksi. Olinko taas puhunut epäselvää kieltä vai onko elämä niin nurinkurinen? Kun toukokuun Tietäjässä olin selvittänyt, etten ole „besanttilainen” enemmän kuin „steineriläinenkään”, vaan että rakastan Saksan tietorikasta ylisihteeriä yhtä hyvin kuin Seuramme jaloa presidenttiä, otaksuin, ettei kukaan saattaisi epäillä minua puolueellisista „tarkotuksista”, jos sanoisin totuuden sanan. Nyt kuitenkin näin surukseni, että jotkut lukijat, ainakin E. T., olivat luulleet minun lausuneen suorastaan moittivia ja vastustavia sanoja tohtori Steineristä ja hänen salaisesta koulustaan. Kuinka saatoin muuta kuin tulla surulliseksi, kun itse tiesin itsestäni, että viime keväästä lähtien – siitä saakka kun fyysisesti tapasin Rudolf Steinerin – olen tuntenut häntä kohtaan persoonallisesti mitä suurinta myötätuntoa?

Omissa silmissäni siis E. T:n kirje osottaa „kirjottajan puolelta erehdystä”. Mutta selvyuden vuoksi tahdon kajota pariin kohtaan, ettei väärinkäsitys jatkuisi.

E. T. kysyy, miksi en kuusi vuotta aikaisemmin ottanut tätä asiaa puheeksi? Eikö silloin vaikeus ollut yhtä suuri? Silloinhan pesäero Mrs Besantin ja toht. Steinerin välillä esoterisessa koulussa sai alkunsa.

Mutta minä kysyn vastaukseksi: mitä hyötyä olisi silloin ollut asian puheeksi ottamisesta täällä Suomessa, jossa tuskin oli yhtään Steinerin oppilasta ja tuskin yhtään suomalaista Besantin koulussa? Nyt on asian laita vallan toinen. Sekä Mrs. Besantilla että toht. Steinerillä on useampia oppilaita suomalaisten teosofien joukossa. Enkä sittenkään olisi puhunut heidän esoterisista kouluistaan, ellei minulta nimenomaan olisi kysytty, kuten kirjoitukseni alussa mainitsin, suoraa neuvoa, kumpaanko kouluun oli parempi liittyä.

Ja on toinenkin syy, miksi ei kuusi vuotta sitten ollut tarpeellista ottaa näitä asioita puheeksi. Eroavaisuudet Mrs Besantin ja tohtori Steinerin katsantokannoissa eivät silloin vielä olleet yhtä silmiinpistävät kuin nykyään. Silloin saattoi hyvällä syyllä lohduttaa itseään jollain fraasilla, jonka syvempää sisältöä ei ymmärtänyt, kuten esim. sillä, että „samat mestarit ovat molempien takana”. Nyt tämä on vaikeampi ainakin ajattelevalle teosofille, ellei hän kokemuksesta tiedä, millä tavalla mestarit

„ovat takana”. Sillä Mrs Besant ennustaa Kristuksen toista tulemista läheisessä tulevaisuudessa ja Rudolf Steiner kieltää jyrkästi, että Kristus enää fyysillisesti esiintyisi maan päällä. Mutta eiko tämä ole tärkeä teologinen kysymys? Eikö ole tärkeitä tietää, oliko Kristus jumala vai ihminen, ihmiskunnan vapahtaja vaiko ihmiskunnan opettaja? Eikö ole tärkeitä tietää, onko Kristus a ja o, vai onko hän yksi monesta profetasta?

Sentähden sanoin totuuden sanan. Niin, totuuden sanan. Eikä minulla muuta „tarkotusta” ollut. Vaan ehkeivät kaikki lukijat huomanneet, mikä tuo totuuden sana oli. Koetan siis sanoa sen vielä kerran ja „selvemmin”?

Niin viisaat ja kehittyneet kuin „opettajat” ovatkin, älkäämme umpimähkään luottako heidän oppeihinsa. Tärkeistäkin opinkappaleista he saattavat olla eri mieltä: puutteelliset ja pienet ovat siis heidänkin tietonsa! Tai jos olette lujasti vakuutetut jommankumman erehtymättömyydestä, muistakaa aina, että teidän uskonne ei ole tietoa, ja että teosofiveljenne saattaa uskoa toisin kuin te. Muuten ehdottomasti tulette tuominneiksi toisen opettajan „vääräksi profetaksi”. Sillä kuinka kaksi, jotka opettavat eri tavalla samasta asiasta, voisi kumpikin olla sanallisesti oikeassa? Jos toinen on oikeassa, on toinen väärässä. Mutta kolmas mahdollisuus on se, ettei kumpikaan ole oikeassa.

Ja tämän kolmannen mahdollisuuden nojalla tahtoisin sanoa: pysykäämme puolueettomina Suomessa. Kunnioittakaamme ja rakastakaamme kaikkia opettajia. Mutta älkäämme sokeasti kulkeko kenenkään jäljissä. Olkaamme innokkaita totuuden etsijöitä, mutta älkäämme langetko uskonkiihkoon. Tyytykäämme siihen horjumattomaan tietoon, että jollei Kristus synny meidän sisässämme, on yhdentekevä, onko sillä nimellä mainittu ihminen tai jumala syntynyt kerran tai useampia kertoja ulkonaisessa maailmassa. Mystillinen Kristus on käytännöllinen todellisuus, ja meidän teosofiamme on paljasta aivovoimistelua, ellei se johdata meitä siihen elämään, jota kutsutaan Kristuselämäksi. Tyytykäämme myös siihen tietoon, että todellinen salainen koulu – Mestarein koulu – on näkymättömässä maailmassa ja että siihen pääsy riippuu kustakin yksilöstä itsestään eikä mistään opettajasta. Tyytykäämme lopuksi siihen tietoon, että „opettajia” on maailmassa paljon, ei yksi eikä kaksi, ja että aikaa myöden yhä useampia opettajia ilmestyy, jotka kukin omalla tavallaan edustavat Mestareita maailmassa.

Tästä kaikesta iloitkaamme, sillä „Jumalan viinimäessä” tarvitaan paljon työmiehiä, ja jos minä viime kirjoituksessani käytin „huudahduksia”

semmoisia kuin „kumpi on oikeassa?“, „rauha on poissa“ j. n. e., en niin huudahtanut omasta puolestani, vaan niiden puolesta ja tehdäkseni aseman selväksi niille, jotka eivät vielä ole huomanneet, että rauha on saavutettavissa aivan toista tietä pitkin, nim. työskentelyssä sen puolesta, minkä ymmärrämme oikeaksi ja todeksi, kauniiksi ja hyväksi.

*

Nyt kuulen jonkun kysyvän: „eikö toimittaja siis suosittelen kumpaakaan esoterista koulua, ei A. B:n eikä R. S:n?“ Päinvastoin. Suosittelen molempia ja lohdutan samalla niitä, jotka eivät tunne vetovoimaa kumpaankaan. Sen mielestäni selvästi lausuin jo viime kirjoituksessani.

Jos ken tuntee halua pyrkiä Mrs Besantin oppilaaksi, hän tehköön niin. Jos ken tuntee, että Steiner on luotu hänen opettajakseen, hän valitkoon Steinerin. Sen vain soisin, että molemmat ymmärtäisivät: ei Besant eikä Steiner ole kaikkietävä; he voivat erehtyä, he voivat olla väärässä. Tämä on parempi ymmärtää, ennenkuin valitsee itselleen opettajan. Sillä jos luulee alussa, että oma opettaja on täydellisesti viisas, ja sitten tavalla tai toisella tulee huomanneeksi, ettei niin ole, silloin on sielullinen haaksirikko lähellä . . . sielullinen haaksirikko tai itsepintainen sokea usko tai ainainen epäileväisyys.

Parempaa neuvoa en voi antaa. Aikaihmissen täytyy joka asiassa tuntea oma vastuunalaisuutensa. Ei hänen pidä tuntea itsensä sokeasti houkutelukseksi mihinkään esoteriseen kouluun. Hän valitkoon koulunsa itselleen pätevien syitten nojalla. E. T. soisi, että olisin puhunut A. B:n ja R. S:n koulujen eri menettelytavoista. Mutta kuinka sitä olisin voinut tässä yhteydessä tehdä? Eivätkö menettelytavat juuri ole salaisia? Jos minä niitä tuntisin ja julkisesti niistä puhuisin, loukkaisin periaatetta, jonka nojalla ne ovat esoterisia ja salaisia.

*

Nyt siirryn toiseen kirjeeseen. Eräs Seuramme jäsen, joka oli mukana kesäkursseilla Karjalassa, kirjoittaa seuraavasti:

Herra Ylisihteri! Noin parisen viikkoa ennen heinä-elokuun Tietäjän ilmestymistä juttelin muutamana heinäkuun iltana ystäväni kanssa

teosofiasta. Meillä oli ollut hiljan ihana karma. Olimme saaneet ottaa osaa kesäkursseihin. Että sinne olimme joutuneet, siinä tunsimme selvästi salaista johtoa. Sydän täyttyi ilolla. Vihdoinkin oli löytynyt tie, joka totuuden luoksi vie. Vihdoinkin alkoi elämän arvotus selvitä . . .

Tunsimme kiitollisuutta niitä kohtaan, jotka meitä olivat polulle opastaneet. Mutta samalla tunsimme myöskin velvollisuuden tunnon heräävän. Tajusimme, ettei meillä ollut oikeutta jäädä tähän. Meidänkin on jotain tehtävä, jotta yhä useammille selvenisi uusi valo, että monien elämänkuorma keveneisi.

Mutta mitä?

Kulki siinä montakin kuvaa ohi: Joukoille puhumisen mahdollisuutta ei näyttänyt olevan, sillä ilmentämislahjaa ei ollut. Entäpä kirjallisesti? Lehtiin esimerkiksi. Se voisi mennä ehkä – jos antaisivat tilaa. Ehkäpä antavat . . .

Mutta on toinenkin tie, muudan mahdollisuus, jossa me kaikki – Teosofisen Seuran kuusisataa jäsentä – voisimme yhdessä ponnistaa. Tässä tapauksessa – vaikka meiltä puuttuisikin puheen ja laulun lahjat, vaikka emme olisikaan kirjailijoita tai muita henkisen työn tekijöitä – voisimme jokainen jotain tehdä.

Me voisimme auttaa teosofista työtä rahallisesti!

Kun tämä oli minulle selvinnyt, sanoin ystävälleni:

– Kuulepas. Meidän Seuramme jäsenten tulisi ensi työkseen vapauttaa päämajamme veloista. Luulisin, että jos kukin maksaisimme tai hankkisimme esim. 40 mk., niin olisi päämaja velaton. Olisin tähän valmis.

– Olisin minäkin, yhtyi ystäväni.

Asia jäi siihen.

Mutta sitten saapui Tietäjä, jossa Te, hra Ylisihteeri, kesäkurssien johdosta tuotte esille tuon suuren ajatuksen: *teosofinen kansanopisto Suomeen!* Se oli kuin sähkötäräys minulle. Niin se pitää olla, ajattelin, ihan niin. Sellaisen kansanopiston me tänne tarvitsemme.

Olen ollut talvikauden kansanopistossa ja tunnustan, että sain sieltä paljon. Mitenkä paljon voisikaan sitten kansanopisto, jossa koko opetus käy teosofisessa hengessä, antaa Suomen nuorisolle!

Ohjelma, johon viittaatte, osottaa, että *tämä* kansanopisto tulisi vasta tosiaankin kouluksi elämää varten. Olin ihastunut Teidän kansanopisto-ajatukseenne ja hartaimmin toivon, että meillä sellainen

kerran on. Ja me saamme sen, jos vaan tahdomme. Miks'emme tahtoisi hyvää?

Teidän vetoumuksenne Suomen rikkaisiin teosofeihin on aivan oikeutettu. En tiedä, onko meillä sellaisia. Mutta sen tiedän, että toimeentulevia on. Ja ken kerran toimeen tulee, niin sehän on jo rikaskin. Kun vaan veljesrakkaus herää, niin jopa yksi ja toinen voi lohkaista jotain työstänsä teosofialle. Eipä se omaisuus, joka meillä sattuu olemaan joko tavaran tai työkyvyn muodossa, meidän yksin olekaan. Se on annettu meille auttaaksemme ja tehdäksemme hyvää.

Vaikutelma, jonka Tietäjistä sain, ei ole sittemmin hävinnyt. Se on elänyt ja sen tulee elää siksi kunnes aate toteutuu. Ja sitä on lähdettävä tarmokkaasti toteuttamaan.

Kun tästä asiasta – päämajan velkojen maksamisesta ja teosofisen kansanopiston pystyynpanosta – oli äskettäin puhetta eräässä muussa yhteydessä, niin huomautettiin, että kyllä siitä pitäisi kirjottaman myöskin Tietäjään. Sen vuoksi siis nämä rivit.

Te, hra Ylisihteeri, olette antanut viittauksen. Meidän Teosofisen Seuran jäsenten on sen johdosta käytävä työhön ja työhön joka ainoan. Ensimmäinen tehtävämme on vapauttaa jo mainittu päämajamme veloista. Ja sitten tulee se toinen: teosofisen kansanopiston aikaansaaminen.

Ensimmäisen työn suorittamiseksi rohkenen tehdä sen ehdotuksen, että päämajasta lähetettäisiin Seuran jokaiselle jäsenelle lista, joka tulisi palauttaa vissin ajan kuluessa – esim. vuoden loppuun mennessä – ja sen mukana *vähintään 40 mk. rahaa*. Näin kokoonsaaduilla rahoilla maksettaisiin velat. Kuinka kukin jäsen ajaisi rahat kokoon, olisi jokaisen itsensä keksittävä. – –.

*

Kaunis kirje, luottavainen kirje, teosofinen kirje. Semmoisista pidän. Silloin tällöin tulee senkaltaisia kirjeitä. Ne ovat kuin lähettejä jumalallisesta maailmasta ja virkistävät ja vahvistavat väsähtävää pyhiinvaeltajaa. Jokainen ihminen, joka tekee vastuunalaista henkistä työtä, joutuu välistä sielulliseen pimeyteen. Silloin hän kysyy itseltään: „onko työni hyödyksi maailmassa? Onko se iloksi kellekään?” Ei kukaan jaksakaan olla siksi itserakas, että hän aina „uskoisi itseensä”. Tietysti hän uskoo totuuteen, mutta työtä totuuden puolesta hän joskus saattaa epäillä.

„Eiväthän ihmiset välitä totuudesta”, hän sanoo itselleen. „Ihmiset kaipaavat aivan toisia asioita – kuka mitäkin. Naurettavaa on puhua heille totuudesta.” Ja hän vaeltaa tämmöisessä epäilyksen yössä, kunnes jotakin maailmassa tapahtuu, joka osottaa, että ihmiset sittenkin kaipaavat ja tarvitsevat hänenkin työtään totuuden puolesta. Semmoinen tapahtuma voi olla vaikkapa kirjeen saanti.

Kerrotaanhan Buddhastakin, että kun hän oli heränyt kaikkietuun boodhipuun alla, hän kauan epäröi mennä maailmaan ihmisille saarnaamaan. „Ihmiset elävät sangsaaran harhoissa eivätkä tahdo niistä vapautua. Eivät he ikävöi neljää jaloa totuutta. Eivät he huoli kuulla jalosta kahdeksankertaisesta tiestä. Ei nirvaana ole heidän pyrkimyksensä päämäärä.” Näin suuri Buddha puheli itsekseen, arvelen viisaammaksi olla ihmisiä häiritsemättä, eikä muuttanut mieltään, ennenkuin Iishvara itse – aurinkokunnan Logos – lähestyi häntä ja rukoi häntä menemään ulos maailmaan. „Tiedä, oi viisas Buddha, että vaikka ihmiset yleensä ovat haluttomia ja laiskoja, on siellä täällä sielu, joka janoo elämän vettä ja odottaa sinun tuloasi. Siksi älä epäröi, vaan lähde ihmisten kesken ja julista sanoma neljästä totuudesta.” Näin puhui itse jumala, ja kun jumala puhui, kuinka Buddha olisi voinut häntä vastustaa? Hän tunsi inspiratsioonin nousevan hengessään ja läksi sauva kädessä vaeltamaan ihmisten teitä.

Aina kun uskomme heikkenee ja alakuloisina katselemme kylmää maailmaa, täytyy jumalan tällä tavalla lähestyä meitä ja kolkuttaa sydämenne ovelle. Ja ihmeellinen jumala on, sillä aina hän tulee ja voittaa sydämemme uudestaan. Ja hänen tulonsa tapahtuu usein näkyväisessä muodossa, esim. kirjeen tai ihmisen rohkaisevissa sanoissa.

Iloisilla ja rohkeilla haaveilla täyttyi mieleni, kun luin – :n yllä olevan kirjeen. „Voisiko olla mahdollista”, ajattelin, „että meidän teosofimme täällä Suomessa tuntisivat niin suurta luottamusta minua kohtaan? Voisiko olla mahdollista, että he niin tuntuvalta tavalla tahtoisivat auttaa eteenpäin minun työtäni?” Ja vaikka ymmärrykseni kuiskasi korvaani, ettei se ollut mahdollista, olin sydämessäni sanomattoman kiitollinen hänelle, jonka mieleen tuuma oli juolahtanut, ja olin valmis toistamaan Tertullianuksen sanat *credo, quia absurdum* – uskon, sentähden että se on järjetöntä.

Olenhan elämäni taipaleella tehnyt monenlaisia kokemuksia. Ja monet kokemukset, joita toiset ovat tehneet, ennenkuin ovat teosofeiksi tulleet, on minun täytynyt tehdä teosofina. Astuinhan teosofiaan melkein suoraan lapsuuteni maailmasta. Sielullinen neitsyeellisyys, lapsellinen

luottavaisuus oli minulla koskemattomana, kun teosofiksi tulin. Vasta silloin alkoivat minulla varsinaiset elämäntaistelut, joten en osannut tuoda mukaan teosofian palvelukseen sitä kokemusta, jota aika-ihmisillä on. Sentähden ehkeivät kokemuksi olekaan muodostuneet aivan samanlaisiksi kuin ihmisten yleensä. Ne jotka kesällä kuuluivat minun kertovan muistoja elämästäni, saattoivat ehkä huomata tämän.

Muuan katkera kokemus, joka usein elämässäni on uudistunut, on johtunut siitä, että olen liiaksi luottanut ja uskonut ihmisiin. Tietysti tuo uskoni on myös hankkinut minulle elämäni ihanimmat kokemukset, mutta samasta maljasta olen saanut juoda katkerata myrkkyyäkin. En kuitenkaan ole sitä uskoa sielustani tappanut, vaan olen surrut, jos synkkinä hetkinä se on sielustani häipynyt. Siinä uskossa näen nim. teosofisen hengen. Olla teosofi on minusta samaa kuin tehdä työtä epäitsekäessä hengessä, ilman persoonallisia tarkoitusperiä. Teosofi on rehellinen ja vilpittömän ihminen, joka kykynsä mukaan koettaa palvella ihmiskuntaa. Ei hän ole persoonallisesti täydellinen; omat persoonalliset puutteellisuutensa on hänellä. Personallisesti täydellinen olento olisikin minusta epäiltävä. Mutta hänessä on inhimillinen minä herännyt ja se merkitsee, että hän ei ole enää itsekkäitä tarkoitusperiä tavoitteleva olento; hän tahtoo palvella totuutta, hän tahtoo rakastaa ihmisiä. Ja kun hän itse on ihminen, hän uskoo ihmiseen toisessa. Ja siinä uskossa hän välistä pettyy. Hän pettyy joko ihmisen suhteen toisessa taikka sillä tavalla, että huomaa toisten epäilevän hänen tarkoituksiaan.

Tämä jälkimäinen kokemus on varsin katkera. Omasta elämästäni tiedän, että ihmisten on miltei helpompaa uskoa haaveita kuin tosiasioita. Itsestäni esim. olen huomannut monen uskovan kaikenlaista olematonta hyvää: että esim. olen persoonallisesti täydellinen ja mallikelpoinen ja ties kuinka lähellä Mestarin arvoastetta. Mutta jos on tullut kysymys aivan luonnollisista teosofisista edellytyksistä – siitä esim., että elämäni sisältö ja vaikutin on epäitsekästä laatua, – silloin olen huomannut monen aivankuin siveellisesti loukkaantuvan paljaasta semmoisesta olettamuksesta. En malta olla mainitsematta pari esimerkkiä.

Kun v. 1908 otin Teosofisen Kustannusliikkeen hoitaakseni ja huolehtiakseni siitä kuin omastani ainakin, syytettiin minua eräiltä tahoilta ties minkälaisesta ahneudesta ja rahanhimosta. „Ervast tahtoo liikkeen avulla maksaa velkansa ja tulla rikkaaksi. Kyllä hän on niin viisas, että hän

ymmärtää liikkeen tulevan kannattamaan, vaikka se nyt on velallinen.” Jopa sain kuulla, että minulla oli „25,000 vanhoja lukuvelkoja”.

Tosiasia oli, ettei minulla ollut penniäkään velkaa ja että sain kovasti otella itseni kanssa, ennenkuin siihen määrään saatoin muuttaa entisen elämän järjestykseni, että sekaannuin taloudellisiin ja ulkonaisiin asioihin. Tuskin sittenkään olisin sitä tehnyt, ellei sisäiseltä taholta olisi inspiroitu ja käsketty: „pelasta kustannusliike ja aseta se hyvälle pohjalle.”

V:sta 1907 lähtien olen ollut Suomen Teosofisen Seuran ylisihteerinä. Monta kertaa olen tällä ajalla tullut huomaamaan, että jotkut epäilevät minua kunnianhimesta ja vallanhalusta. Eräässä vuosikokouksessa nimenomaan näytettiin minulle, että olin toiminut itsevaltaisesti ja suorastaan Seuramme sääntöjä vastaan. „Näkeehän sen Ervastin käytöksestäkin, että hän on vallanhimoinen: hermostuu, jos vähänkin moititaan.”

Tosiasia on, etten lainkaan omasta halustani ole tullut „ylisihteeriksi”. Ennenkuin Seuramme perustettiin, koetin voitavani parin henkilön suhteen, että jompikumpi heistä suostuisi sitä virkaa vastaanottamaan ja lupasin olla heille avuliaisena kielellisissä y. m. suhteissa. He eivät suostuneet. Itseäni pidin monesta syystä aivan sopimattomana julkiseksi edustajaksi enkä olisi ryhtynyt virkaan, ellei sisästäpäin olisi inspiroitu ja käsketty: „ole paikalla, kunnes soveliaampi ilmaantuu.” Muuten olen lohdutuksekseni huomannut, että esim. Saksan ylisihteerinä, toht. Steineriä, Saksan T. S:n viime vuosikokouksessa niinkään syytettiin Seuran sääntöjen laiminlyömisestä; jopa uhattiin oikeudenkäynnillä.

Ja vielä esimerkki. Kun v. 1910 ryhdyin tähän meidän päämajahankkeeseen, uskoin kaikkien teosofien suuresti ilostuvan, että saataisiin työllemme kauan toivottu keskus, josta aatteet leviäisivät. Sen sijaan huomasin jo heti seuraavassa vuosikokouksessa, että monet ystävät kerrassaan paheksuivat, että olimme käyttäneet nimitystä „päämaja” hankkeesta, joka ei virallisesti ollut Seuran alkuunpanema, ja kielsivät Seuralla olevan mitään tekemistä „herra Ervastin yksityisten huvilahommien kanssa”. Ja omavaltaisesta menettelystä minua moitittiin, vaikkei ollut aikomuksenikaan saattaa Seuraa minkäänlaiseen esim. rahalliseen vastuunalaisuuteen hommastani.

Päinvastoin oli tosiasia, että olisin pitänyt mielettömänä omalla vastuullani ryhtyä köyhänä miehenä näin suureen taloudelliseen yritykseen, ellen tässä tapauksessa niinkuin edellisissä olisi saanut

inspiratsiona ja käskyä sisästäpäin: „valmista työlle keskus ja työntekijöille koti.” Silloin luotin siihen, että asia tulee menestymään.

Ja tosiaan! Vaikka kaikista tässä mainitsemistani tehtävistä minulla on ollut paljon huolta ja vaivaa, ovat kaikki samalla tuoneet minulle suurta iloa ja uskoa. Kustannusliikkeen kanssa sain käsiini Tietäjän, joka luonnollisesti on omani ja joka ennen „ei kannattanut”, niin että minulle olisi voitu maksaa palkka työstäni, mutta joka nyt on hyvällä pohjalla. Teosofisen Seuran ylisihteerinä olen saanut osakseni niin paljon rakkauden osotuksia Seuran jäsenten puolelta, että tosiaan olen ollut tilaisuudessa näkemään, mitä kauniita hedelmiä teosofinen työ on kantanut. Ja lopuksi olen toden teolla tästä „päämajasta” saanut kodin – kodin itselleni ja niille ystäväilleni, joiden seurassa eläminen on minulle mieluista.

Jos siis kysytään, mitä vastaan tuohon – –:n kirjeessä esitettyyn ehdotukseen, en osaa sanoa mitään. Olen vain kiitollinen. „Päämajamme” ei ole Seuran oma eikä virallisesti voine siksi tullakaan vielä. Se on toistaiseksi minun „yksityisomaisuuttani”. Ja koska sen todellinen tarkoitus aikaa myöten näkyy selvenevän yhä paremmin sekä minulle että toisille, lienee paras asiain nykyinen tila. Kaikki avustus ulkoapäin on niin muodoin tavallaan apua minulle persoonallisesti ja lähtee suorastaan luottamuksesta minuun ja työhöni. En siis mitenkään tahdo enkä saata kehottaa ketään auttamaan minua, vaan uskon lujasti omiin voimiini ja hyvään onneeni.

Ja ovathan sitäpaitsi monet, monet muistamalla „Maakassaa” (kuten aina näkyy „Tien varrelta” otsikon alla) olleet minulle avuliaita „päämajamme” kuntoon saattamisessa ja sen velkojen pikku lyhentämisessä.

*

Matti Kurikka on eräässä äskeisessä New-Yorkin uutisten numerossa tullut siihen johtopäätökseen, että P. E. Kalevala-selityksissään on iskenyt kerrassaan kiveen. Saattaa niin olla Matti Kurikan ja monen muunkin mielestä, enkä minä kiellä kenenkään oikeutta arvostella sanojani niin ankarasti kuin taitaa. Olen muuten aivan yhtä mieltä ystäväni Kurikan kanssa siitä, että suomalaiset olivat enemmän runoilijoita kuin ajattelijoina. Suomen kansa ei tosiaan ole synnyttänyt semmoisia mahtavia ajattelijaneroja kuin esim. Shankaraatshaarja, Platon, Spinoza, Kant. Mutta

tämä ei ollenkaan merkitse, ettei Suomen kansalla olisi ollut tietoa viisaudesta. Ei filosofia ole ainoa jumalallinen viisauden ilmaisutapa. Monen mielestä runous on korkeampaa viisauden ilmennystä. Filosofia näet vetoo alempaan järkeemme, runous vertauskuvillaan korkeampaan. Olen vakuutettu siitä – eikä tätä Matti Kurikkakaan epäile, – että Suomen kansan muinaisilla tietäjillä oli hallussaan avaimet moniin luonnon salaisiin aarraittoihin.

Tahdon vain huomauttaa yhdestä väärinkäsityksestä Matti Kurikan arvostelussa. Hän otaksuu, että minä olen selittänyt Kalevalaa sillä tavalla, että olen koettanut sovittaa siihen „intialaisia jumaltaruja” ja intialaiset uskonkappaleet päässä tehdä Kalevalan sankareista jumalolentoja. Tässä M. K. erehtyy.

Olen saanut Kalevala-selitykseni *katsomalla*. Olen ajatellut näin: koska Kalevala on täynnä kertomuksia aivan luonnottomista, järjettömistä, yliluonnollisista asioista, ei Kalevala saata puhua paljastaan fyysillisistä tapahtumista. Mistä se siis puhuu? Siitä on otettava selvä. Ja kun olen käyttänyt hengen silmää, olen nähnyt mitä olen kertonut (ja paljon enemmän vielä). Ja kun kerran olen nähnyt, että Kalevala puhuu mysterioista – samoista mysterioista kuin muutkin „pyhät kirjat”, miksikä en silloin joskus olisi vertaillut Kalevalan esitystä esim. intialaiseen?

Enhän väitä, että silmäni olisi erehtymätön. Pois se. Mutta en liioin usko *voivani* nähdä aivan hullusti. Olihan muuten tohtori R. Steiner aivan omin päin tullut jokseenkin samoihin johtopäätöksiin Kalevan sankareista, kuten ilmeni hänen luennossaan Kalevalasta viime keväänä Helsingissä.

*

Taas on sota puhjennut. Kuinka suureksi se syttyy, kuinka laajaksi se leviää, ei vielä saata sanoa. Onhan sitä ennustettu ja onhan paljon mullistuksia Euroopassa ennustettu tapahtuvaksi lähimmässä tulevaisuudessa. Utta aikaa on valmistettava. Rauha on saatava maailmassa vallitsemaan. Elämme uuden sivistyksen aamunkoitteessa. Saa nähdä, mitä osaa Suomi tulee siinä työssä näyttämään.

Nyt on tärkeätä, että järkevät ihmiset pysyvät tyyneinä ja rauhallisina. Tunteiden ei pitäisi saada houkutella heitä millekään puolelle. Tasapaino mielessä olisi säilytettävä. Puolueettomalle järjelle tulee vielä oma osansa näyteltäväksi tulevaisuuden draamassa.

*

Salaisen Opin kolmannen niteen, joka lokakuun alussa lähetettiin maksaneille tilaajille, olin aikonut lähettää maksamattomille tilaajille postietuannilla, mutta kun huomasin niiden luvun nousevan 200:een, katsoin paremmaksi huomauttaa kiertokirjeessä. On näet ollut ikäviä kokemuksia etuanneista; kylmäverisesti kirjoitetaan päälle „ei lunasteta” ja pyöräytetään takaisin. S. O:n etuanti maksaa meille 67 penniä, joten postirahoihin olisi mennyt Smk. 134:–. Tietysti monet olisivat lunastaneet, mutta tappiotakin olisi voinut tulla. Toivon, että kaikki, jotka rehellisesti olisivat etuannin lunastaneet, suovat minulle anteeksi viivytyksen ja vaivan, joka täten heille aiheutui. Ensi vuonna järjestetään Salaisen Opin tilaus selvemmin.

Joulukuu, s. 452-458

Ihmisen sielu vaikeroi ja huutaa: oi missä on vapahtajani? Olen epätäydellinen, syntinen ja huono. Kamppailen, taistelen ja ponnistan, mutta en muutu, en paremmaksi tule. Luonteeni pysyy samana tänään kuin eilen, samana huomenna kuin tänään. Ei ihminen omin voimin saata pelastua. Ken nostaa minut itsekkyyden ja tietämättömyyden kuilusta? Missä on vapahtajani?

Kirkollinen teologia neuvoo: ei ole muuta perustusta laskettu kuin se, mikä laskettu on maailman alusta: Jeesus Kristus. Jeesus on ainoa vapahtaja, ainoa joka kykenee ihmissielun nostamaan kadotuksen vallasta. Jeesus on totinen ihminen ja totinen Jumala ja sentähden hän on ihmiskunnan pelastaja. Usko häneen, niin tulet autuaaksi. Joulukuun juhla, anna nyt sielusi hänelle.

Ihmisen järki väittää vastaan: voinhan uskoa, että Jeesus Kristus niminen henkilö on elänyt maan päällä, vaikkei se olisikaan vielä aivan todistettu historiallisesti, mutta silloin hän tietysti on ollut ihminen kuin muut. Ei avaruuksien Jumala ole saattanut supistua yhteen ihmiseen pienellä maapallolla – koska Jumala on kaikkialla – eikä Jeesus siis voinut olla itse Jumala. Ja kun hän kerran oli ihminen, kuinka silloin uskoni häneen, toiseen ihmiseen, voisi minut vapauttaa ja pelastaa?

Ihmisen sydän lisää: sitäpaitsi tunnen päältäni, että vapahtaja, jota kaipaan, ei saa olla ihminen. Minähän olen ihminen, ja jos ihminen on

jumalallista alkuperää, olen ihmisenä Jeesuksen vertainen. Ei ihminen voi ihmistä pelastaa. Jokaisessa ihmisessä on jotain epätäydellistä. Mutta sieluni kaipaa täydellistä. Se kaipaa sitä vapahtajaa jota ei koskaan kiusata, koska hän on ikuinen rauha, täydellisyys ja muuttumattomuus.

Kuuluu välillä ääniä. Materialismi: ei ole muuta kuin se mitä on. Luota omiin voimiisi. Skeptisismi: miksikä ollenkaan ponnistaa? Olethan hyvä semmoisena kun olet. Pintapuolinen uskonnollisuus: ota Jeesus Kristus esimerkiksi jokapäiväisessä elämässäsi ja seuraa häntä. Teosofismielinen suvaitsevaisuus: ota kuka tahansa Mestari sankariksesi ja ihanteeksesi, ihaile ja palvele häntä.

Ihmisen sielu valittaa: oi te ette ymmärrä minua. Minulla ei ole voimaa, ei halua, ei intoa. En voi ihmiseen sillä tavalla uskoa. Ihannetta en näe, sankariutta en löydä. Mutta ikävöidä minun täytyy, ikävöidä jumalallista, ikävöidä sitä täydellistä, joka minut epätäydellisyydestä irrottaa, ikävöidä sitä rauhaa, joka tuskasta ja levottomuudesta minut pelastaa, ikävöidä sitä vapahtajaa, joka minut itsestäni päästää.

Nyt jumalallinen teosofia kuiskaa: ah sielu, joko siinä kohdassa olet, että olet itseesi väsynyt? Tiedä, että totinen vapahtaja on sinussa itsessäsi: Isä Jumala, joka ei koskaan ihmisenä ole elänyt maan päällä, koska hän aina elää ihmisissä, Isä, joka on täydellinen, ikuinen, muuttumaton, Isä joka on Jumala. Usko häneen ja heitä itsesi. Älä enää rakasta itseäsi, rakasta Isää. Älä huolehdi epätäydellisyydestäsi, Isä on täydellinen. Älä ole tuskainen äläkä levoton, Isässä on rauha.

Kuka sitten Kristus oli?

Hän oli ihminen niinkuin sinä, mutta hän löysi Isän. Kun sinä löydät Isän, tulet sinäkin Kristukseksi. Et heti ole valmis, pois se, mutta Kristus sinussa syntyy, Kristuselämä sinussa alkaa ja kun se kukkaansa kehittyy, olet Jeesuksen kaltainen.

*

Tahtoisin sanoa sanan suoraan sydämestäni nuorille. Monet nuoret harrastavat meidän päivinäimme teosofiaa. Vuosi vuodelta niiden lukumäärä kasvaa. Elämme semmoisessa ajassa, että totuuden etsintä on ilmassa. Kristushengen vuodatus on suuri ja runsas ja moni nuori tulee siitä osalliseksi. Miksikä ainoastaan vanhemmat ihmiset olisivat nöyrät sydämestään ja vilpittömät ja rakastavaiset? Voihan nuorekin sydän olla

puhdas, niin että hän näkee jumalan? Sitä aina olen uskonut ja vielä uskon, vaikka katkeriakin olen kokenut.

Te nuoret, tiedättekö, mikä tosi teosofinen henki on – tosi Kristushenki, totuuden pyhä henki? Tiedättekö, mihin se teitä velvottaa?

Se velvottaa teitä ajattelemaan omaa elämääne ja mahdollisesti sitä muuttamaan. Älkääkä nyt luulko, että mitään ulkokultaista saarnaa saarnaan. En erityisiä „syntejä” ajattele. En „synnitöntä” ihmistä tahtoisi nähdäkään, eikä se ole ihanteeni. Tiedänhän minä, että kaikki olemme „syntisiä”, koska kerran täällä olemme. „Syntiä” ajattelenkin kauniimmin, kuin monet jumaluusoppineet (kts. esim. „Suuret Uskonnot”, viimeinen luku).

Vaan tarkoitan aivan toista. Tarkotan paljon suuremmoisempaa asiaa kuin „synnittömyyttä”. Tarkotan koko teidän elämääne, sen perusvaikuttimia ja toimia.

Tahtoisin antaa teille uuden käskyn: „palvelkaa jumalaa, mutta älkää palvelko jumalaa sunnuntaisin”!

Ja kuulkaa nyt, mikä on tämän käskyn „esoteerinen merkitys”.

„Palvella jumalaa” on tehdä työtä totuuden, s. o. ihanteen puolesta ja ihmiskunnan hyväksi; ihmissielu elää silloin korkeammassa maailmassa, hänen tajuntansa on jumalan luona.

Katsokaa ihmisten elämää! Se on niin järjestetty meidän yhteiskunnissamme, että jumalaa palvellaan sunnuntaisin. Silloin käydään kirkossa ja nostetaan mieli korkeampiin. Mutta viikon varrella tehdään työtä „toimeentulon puolesta”. Viikolla ei palvella ihannetta.

Onko tämä kaunista? Ei. Meidän yhteiskuntamuotomme on vanha ja kulunut. Se vain tahtoo meitä ajattelemaan itseämme. Muiden puolesta työskenteleminen tapahtukoon sunnuntaisin jonkinmoisena huvina tai juhlabelvollisuutena. Ja jos vakavasti katsomme tätä „jumalanpalvelusta” silmiin, on sekin muuttunut jokseenkin ontoksi omasta „autuudesta” huolehtimiseksi!

Ottakaa siis pohtiaksenne, te nuoret, jotka totuuden etsintään olette heränneet, mikä teidän velvollisuuteenne kuuluu. Älkää myykö itseänne mammonalle, sillä ei kenkään voi palvella kahta herraa. Jos tekin tyydytte totuutta ja ihannetta ajattelemaan vain „sunnuntaisin”, vain lepohetkinä, koska sitten maailma muuttuu? Jos tekin vain pidätte silmällä ruumiinne elättämisen ja sen nimessä teette mitä työtä tahansa – semmoista työtä, jota te ette tekisi, jos olisitte „vapaat valinnassanne”, – koska silloin syntyvät

tänne ne uudet ihmiset, jotka uutta kulttuuria luovat? Vai ettekö tiedä, että uusi sivistys luodaan siten, että ihmiset alkavat elää ja tehdä työtä uudella tavalla, että ihmiset tahtovat tehdä semmoista työtä, jossa he ihannettaan palvelevat?

Te sanotte: maailmassa ei ole semmoista työtä! Jos teosofinen työ onkin, eiväthän kaikki voi sitä tehdä. Eivät kaikki voi puhua, kirjoittaa j. n. e.

Niinkö? Minun mielestäni on teosofista työtä maailmassa kuinka paljon tahansa. Tietysti ei ole valmiita „paikkoja” ja „virkoja”, joista niin ja niin paljon palkkaa maksetaan. Pois se. Se ei olisikaan enää aivan puhdasta teosofista työtä. Sillä teosofinen työ on sitä työtä, jota työntekijä itse on mukana luomassa. Kun vanhemmat ihmiset, jotka jo ovat kiinni elämän velvollisuuksissa, perustavat teosofisen looshin ja paikkakunnallaan koettavat levittää teosofista maailmankatsomusta, silloin he tietysti tekevät teosofista työtä, sillä he itse sitä luovat. Enempää heiltä harvoin voi odottaakaan. Mutta nuoret, jotka vielä voivat elämään muuttaa, tai sitä vasta alottaa, he saattavat luoda koko elämästään teosofisen työskentelyn. Eikä tätä työskentelyä silloin pidä käsittää liian ahtaassa merkityksessä, ei sen tarvitse olla suoranaista työtä teosofisen liikkeen puolesta. Sen pitää olla työtä teosofisessa hengessä ihmiskunnan hyväksi – itsekeksittyä, itsevalittua työtä.

Tietysti tämä ei ole leikintekoa. Helppoa on „harrastaa” jotakin aatetta, kun aineellinen toimeentulo on taattu. Mutta työskennellä ihanteensa puolesta ja siinä samalla raivata tietä itsellensä aineellisesti, se ei ole leikintekoa.

Ja kuitenkin kehotan teitä siihen, te teosofiset nuorukaiset. Pohtikaa asiaa, kukin „omassa kammiossaan”. Keskustelkaa jumalanne kanssa. Mutta muistakaa, muistakaa, että lykkäätte maailman pyörää edes hiukan verran eteenpäin.

Sillä ihminen osaa sitä tehdä. Ja ihminen osaa siihen ryhtyä jo nuorena. Sen uskon ja sen tiedän.

*

Luin äskettäin muutamia numeroita. Lontoossa seisoo tätä nykyä – ja on jo kolmen vuoden aikana seisonut – 49,218 taloa tyhjänä. Helsingissä, jonka asukasluku on ehkä 120,000 on tuskin 10,000 taloa. Viisi Helsingin

kaupunkia mahtuisi siis helposti Lontoon tyhjiin taloihin. (Lontoon talojen koko lukumäärä on 616,322 ja asukasluku 6 á 7 miljoonaa.)

Lukiessani näitä numeroita muistuu mieleeni toinen tosiseikka: joka yö kuljeksii Lontoon kaduilla etsien hetken leposijaa puistoissa ja siltojen alla kolmesataa tuhatta koditonta vaeltajaa. Ajatelkaa vain tätä faktumia! Kolmesataa tuhatta koditonta ihmistä, joilla ei ole mihin päänsä kallistaa, ei millä suojella itseään pakkaselta, tuulilta ja sateilta – ja heidän vieressään viisikymmentätuhatta tyhjää taloa! Kyllä todella meidän yhteiskuntamme ovat mainiosti järjestetyt.

*

Tietäjän ystäviä ja lukijoita huvittanee tietää muutamia numeroita Tietäjän levenemisestä. Omatunto-vuosina aikakauskirjaamme levisi noin 1,000 kappaletta. Ensimmäisenä Tietäjä-vuotena (1908) aikakauskirjamme tilaajamäärä nousi 1060:een. Näistä tilaajista oli 220 Helsingissä, 688 maaseudulla Suomessa ja 152 ulkomailla, etenkin Amerikassa.

Tänä vuonna (1912) on Tietäjä levinnyt Helsingissä 252 kpl., maaseudulla 888 kpl. ja Amerikassa 192 kpl. – yhteensä 1332 tilaajaa. Tietäjän tilaajamäärän kasvu on siis ollut keskimäärin vuodessa: Helsingissä 8 kpl. eli noin 3 ½ %, maaseudulla 50 kpl. eli noin 7 1/3 % ja Amerikassa (ja ulkomailla) 10 kpl. eli noin 6½ %. Yleinen kasvu on ollut 68 kpl. vuodessa eli noin 6 %.

Tämän tilaston mukaisesti Tietäjän pitäisi ensi vuonna (1913) saada 1400 tilaajaa, mutta toivokaamme, että Tietäjä nyt, kun se on niin suuresti laajentunut, leviää suuremmalla vauhdilla kuin tähän saakka. En ole käyttänyt mitään „puhvausta” Tietäjän hyväksi. Sangen vähän olen sitä lehdissä ilmotellut. Mielestäni aikakauskirja, jonka ohjelma on siksi vakava, kuin Tietäjän, puhuu itse puolestaan ja leviää itsestään sillä tavalla, että se kehottaa lukijoitaan sitä suosittelemaan ja sen puolesta työskentelemään. Vuosi vuodelta olen odottanut, että tilaajamäärä nousisi edes kahteen tuhanteen, mutta vielä tämä ei ole tapahtunut. Kuitenkin olen aina iloinnut siitä, että lukijain ja ystäväin luku on kasvanut varmasti, joskin hitaasti.

*

Teosofinen Kustannusliikkeemme lähettää taas maailmaan muutamia uusia kirjoja. Painosta on jo valmistunut Mabel Collins'in syviin ajatuksiin inspiroiva teos *Kultaisten Porttien läpi*, hinta 1 mk. sidottuna 2:–, Svaami Viveekaanandan ("Toiminnan tien" kirjottajan) ihmeellisen kaunis ja rakkautta uhkuva kertomus suuren opettajansa Raamakrishnan elämästä: *Mestarini*, hinta 1 mk., sid. 2:–. Jouluksi valmistuu myös Annie Besantin suurteos *Aikain Viisaus*, joka sisältää lähes 300 suurta sivua, mutta jonka hinnaksi on pantu vain Smk. 3:–, sid. 4:50 (postimaksut lisää) sillä tarkotuksella, että kirja saataisiin mahdollisimman laajalti leviämään. V. H. V:n teos – toinen osa „Kristinuskon alkuperäisestä opista” – *Tuonpuoleiset vertaukset* valmistuu vasta kevääksi, mutta nyt ilmestyy samalta tekijältä pienempi kirja *Onko Kristus historiallinen todellisuus?*, joka kirja ansaitsee mitä suurinta huomiota hämmästyttävän sisältönsä takia. Sen hinta on Smk. 2:–, sid. 3:–. Toinen suomalainen alkuteos on H. V:n näytelmämuotoon kirjoitettu *Pyramidin rakentajat* – uuden kirjailijan esikoinen. Hinta Smk 1:–, sid. 2:–.

Vieraskielisistä kirja-uutuuksista suositan joulu-ostoksia tehtäessä seuraavia, jotka voidaan tilata Kustannusliikkeen kautta:

Annie Besant, *Initiation, the perfecting of man*. Hinta Smk. 3:75.

Annie Besant, *Ideals of Theosophy* (erittäin hyvä). Hinta Smk. 3:–.

Annie Besant, *Theosophy* (The People's Books, n:o 76). Hinta 90 p.

Mabel Collins, *The transparent jewel*. Hinta Smk. 3:–.

Rudolf Steiner, Helsingin luennot. *Die geistigen Wesenheiten in den Himmelskörpern und Naturreichen* (ainoastaan T. S. jäsenille). Hinta Smk. 11:–.

Rudolf Steiner, *Ein Weg zur Selbsterkenntnis des Menschen in acht Meditationen*. Hinta Smk. 2:70.

Rudolf Steiner, kolme mysteriodraamaa: *Die Pforte der Einweihung, Die Prüfung der Seele ja Der Hüter der Schwelle*, kunkin hinta Smk. 3:40.

Hintoihin tulee 10 % lisää postimaksuja varten.

*

Kaikille Tietäjän lukijoille toivotan sydämestäni onnellista ja rauhaisaa joulua! Lämmin kiitos tästä vuodesta! Iloisiin näkemiin tammikuussa 1913!